

El Artà

PREMSA
CORTINA

ANY VIII - N.º 70 - SEGONA EPOCA - PERIÒDIC INDEPENDENT D'INFORMACIÓ LOCAL - MAIG 1992

BEATIFICACIÓ CONFLICTIVA

S'ha dividit s'opinió
a dins l'església Catòlica
amb la beatificació
d'un renombrat Monsenyor
de forma tan supersònica.

Uns no el troben molt correcte,
i s'atreixeixen a afirmar
que ha deixat de funcionar
es telèfono directe
que uneix Cel i Vaticà.

Hi ha hagut qualche descarat
que ha amollat sense punyetes
que lo que Roma ha ensumat
no és olor de santitat
sino soroll de pessetes.

I es que hi ha en realitat
molta gent sense vergonya
que so prenen tot a conya
ferint sa sensibilitat
de moltes altres persones.

I jo no mi vui mesclar,
aquest assumpte se m'escapa
em vui abstenre d'opinar
que per això, al Vaticà,
hi colocà Déu un Papa.

Però lo que tenc ben clar,
i aquí ja no hi cal cap broma,
és que no es pot tolerar
que inclús s'arribi a insultar
al nostre Papa de Roma.

Que n'Escrivà i Balaguer
sigui beatificat
a mi tampoc me cau bé
però, humil, acceptaré
lo que el Papa ha decretat.

SANT PERE

En el interior de este número hallará el lector la explicación de la importancia que damos a la obra de César Estrany que ya pudimos admirar en Palma.
En portada la exposición en Madrid visitada por S.M. la Reina Doña Sofía.
De nuevo con todos vosotros El Artà en Mayo.
Somos felices pensando en que vais a disfrutar. Gracias.

Maquetatge:

Serafi Guiscafré
Arturo Pomar

Dibuix: ARPO

Fotografia:

Julio Infante
Miquel Mestre Ginard

Repartidor:

Joan Bujosa Tous

Coordinació:

Joan Bujosa Tous
Mª Àngels Piñeiro

Redacció:

Serafi Guiscafré
Mª Àngels Piñeiro
Tomeu Femenies Sard
Joan Sard
Josep Cantó

Col·laboradors:

Antoni Ginard
Miquel Mestre Ginard
Miquel Morey
Josep Melià

Pseudònims:

En Pinxo de Son Recuit
Es Santanyiner
Un de fora poble
Nureduna
Gafese
CEFE
ARPO
Es Sant Pere

Administració:

M.A.P.E.

Cobrança:

Alejandra Infante

Direcció Artà: Conjunta

C/ Cardenal Despuig, n° 8-10
Telf. 83 66 52 - 83 62 49

Publicitat: 83 66 52 - 83 62 49

ARTÀ: No se responsabiliza de los conceptos vertidos por sus colaboradores, ni se identifica necesariamente con ellos. La opinión de la Revista se expresa únicamente a través del artículo editorial.

Dipòsit Legal PM 203-1983

Impressió:

Impremta Politécnica
Tel. 71 26 60. PALMA

EDITORIAL

¿POR QUÉ NO TENEMOS UN SURTIDOR DE GASOIL B PARA LOS AGRICULTORES?

Sin ánimo de polémica, sin acusaciones previas de descuido o negligencia, no podemos entender el que en Artà se carezca de este servicio que abarataría el coste del combustible para usos agrarios.

Artà no es un pueblo de abundantes tractores ya que la configuración del terreno no permite realizar labores de labranza, roturación o bino de la misma forma con que se efectúan en grandes superficies agrícolas.

No obstante muchos campesinos se han visto en la necesidad de adoptar maquinaria adecuada para siembra, siega o recolección, amén de los muchos motores necesarios para aflorar el agua de riego.

Pues bien, existiendo como en el resto de nuestro país, la oportunidad de adquirir combustible a un precio más bajo, no puede hacerse por carecer de un surtidor que despache el Gasoleo B. adecuado para tal fin.

Y lo más extraño es que al tratar de indagar por parte de nuestra revista el por qué de tal estado de cosas, se nos dice que no se tiene porque cuando fue ofrecido, no se obtuvo respuesta por parte de la Cooperativa. Nos gustaría se nos aclarase la cuestión que no debe ser tan sencilla ya que jamás podríamos entender que desde aquella, no se procuraran las máximas facilidades para sus socios o beneficiarios.

Nos gustaría en caso de negligencia, conocer los extraños comportamientos de quienes hacen dejación de su responsabilidad, y llevan su abulia a más altas cotas de poder, con el consiguiente peligro de un superior perjuicio.

Y, sobretodo, quisiéramos que se pusiera remedio a esta carencia, ya que por el momento quienes quieren hacer uso de esta facilidad que conceden las autoridades tienen que desplazarse a poblaciones vecinas con el consiguiente tránsito de recipientes, siempre molesto, incómodo y peligroso.

Creemos que el sector primario (agricultura) tiene demasiados elementos hostiles para añadir uno más a su cohorte perjudicial.

Insistimos en la necesidad perentoria de que algunos deben cuidar las tierras ya que toda ecología pasa por este primitivo supuesto. Turísticamente incluso es importante conservar la belleza de nuestros campos cultivados. Ya que no otra cosa, al menos demosles facilidades.

Si hubo abandono, creemos fue sin mala intención. Procuremos rectificar y hagamos que la maquinaria agrícola censada en Artà halle un surtidor donde el precio a pagar por el combustible sea lo más económico posible.

Sa Colònia

Si bien en este rincón coloniense no se altera con frecuencia la vida pacífica y tranquila, ahora llevamos ya una temporada con ruidosas máquinas machacándonos los oídos con sus escandalosos motores, manejando herramientas que abren y tapan zanjas, donde entierran tuberías, que, cuando acaben de empalmarse, nos harán olvidar, si no existen errores, qué esperamos no los haya, porque disfrutaremos de la comodidad de disponer en nuestras casas de la fácil evacuación de las aguas sucias y de la admisión de la potable. Esperamos que esas facilidades nos harán olvidar ruido y polvo aguantado. ¡Qué sea pronto!

Animación en las playas.— El tiempo ha sido tan bueno estos últimos días, que ha hecho que el mar ofrezca esa docilidad y encanto que tanto apetece a los bañistas, por lo que las playas se ven ya normalmente muy concurridas, en especial los días festivos y vísperas.

Primera Comunión.— El acontecimiento más relevante del mes, ha consistido esta vez en la Primera Comunión de la niña Marta Bestard Nigorra, hija del matrimonio compuesto por Antonia Nigorra Gayá y Miguel Bestard Cantó. Este último tiene mucha familia en la Colonia, y aunque actualmente tienen su residencia oficial en Palma, han preferido celebrar el acto aquí en este rincón de la Isla.

La ceremonia tuvo lugar en la que llamamos Residencia Casal de la Colonia, en don-

de se concentró una gran cantidad de parientes y amigos, que acudieron de los más variados lugares de la Isla, incluso algunos parientes residentes en la Península.

La Misa dió comienzo a las 13 horas para dar tiempo a la llegada de invitados, si bien antes, para hacer ambiente y entretener a los

que iban llegando, un pequeño coro, formado por el joven organista Juan Quetglas Bestard, un guitarrista amigo, las niñas María Rosa Cantó y María del Pilar, hermana del Organista, nos deleitaron con un ramillete de canciones, que luego interpretarían en serio durante la función, respaldados por el público que se atrevió a intervenir.

La Misa fue celebrada por el conocido D. Mateo Galmés con gran concurrencia de asistentes, y terminada la brillante función religiosa, se obsequió a los 138 invitados a una comida fría que hizo las delicias de los paladares exquisitos.

Después de un breve descanso para asentar la comida, las actividades se reanudaron con cantos, juegos, carreras y chistes escenificados, entreteniéndose la juventud y bastantes mayores hasta el final de la jornada. ¡Enhorabuena a los Padres de la Comulgante y organizadores!

Servicio de Transporte de viajeros.— Es de toda la Comarca conocida, la dificultad que existe, sobre todo en época de vacaciones, de encontrar vehículo para llegar a la Colonia o salir de ella si no se hace en coche propio o de un amigo. ¿No convendría que alguna empresa fuera autorizada a establecer un servicio regular de transporte de viajeros? Creo que convendría que nuestras Autoridades estudiaran a fondo el asunto para tratar de solucionarlo.

Colonia de San Pedro, Mayo de 1992.

JOSE CANTÓ PLANISI

¡UNA PREGUNTA!

El pasado mes de Diciembre, recibí la felicitación de un desconocido. Felices Navidades y un Próspero Nuevo Año, me deseaba al tiempo que me ofrecía sus servicios. Se trataba de un electricista «todo terreno», que al parecer quería trabajar la zona, Betlem, Colonia de San Pedro, Montfarrutx y S'Estanyol. No es usual el recibir una felicitación de alguien a quien no conoces, pero, se explica, si la misma viene acompañada por una oferta. Es desde luego, un original método de presentarse.

Lo que cuestiono, no es el método ya dije que es original, sino, el cómo?

Tengo entendido, que todos o casi todos los residentes en la zona antes citada, recibieron, ofertas de trabajo y felicitación idénticas a la mía.

Más de un lector se preguntará, a que viene el rollo ese, de si felicitaciones, de si ofertas de trabajo, así, sin más.

Pues simplemente, que no me explico de donde ha podido sacar las direcciones completas, nombre y apellidos escritos sin una sola falta, más, teniendo en cuenta, que muchos nombres y apellidos son extranjeros y si difíciles de pronunciar, todavía peores de escribir.

Descarté el listín de la telefónica, puesto que en él, sólo figura la inicial del nombre y es totalmente imposible saber dicho nombre, aparte de que un elevado porcentaje no tiene teléfono lo cual nos evidencia que los datos obtenidos, lo fueron de una fuente de toda solvencia, sea esta una lista electoral —ignoro si los residentes extranjeros votan— o de la red de informática del propio Ayuntamiento.

Nada que decir, en el caso de que en las susodichas felicitaciones, no hubiese figurado la correspondiente oferta, pero como se trata de comercial y a través de la información recibida mi pregunta es: ¿Estaremos ante un nuevo tráfico de influencias?

Si fuera así, estamos apañados.

G. JORDÀ

Plaça Conqueridor, n.º 8
Tel. 83 52 44
07570 ARTÀ
(Mallorca)

Jardineria, Disseny
Manteniment i Venda de Plantes

JOAN LLABATA MOREY

**PARLAR BÉ
POC COSTA**

Visquin els nuvis!

A pesar de revessies o contracorrents —que bufen en direcció contrària—, el matrimoni continua vigent; la permissivitat i el pluralisme ideològic no l'han afectat gens ni mica. Uns per l'església, com era tradició, i uns altres *civilment* (no «per lo civil», si pot esser), la majoria adopten el connubi —matrimoni legal— com a forma d'aparellament. A la vila, sense anar més enfora, segons el Registre Civil, se'n formalitzaren trenta-vuit, el 1991.

D'antuvi, hom es casa per tota la vida. Certament, això s'ha relativitzat amb la llei que regula el divorci; però la unió conjugal roman indissoluble mentre perduri la voluntat dels contraents. Si l'amor pristi no decau, *un sol Déu, un sol marit*: les padrines ho tenien clar.

Així mateix, tots intuïm la summa importància del casament en la vida de les persones i el proveïm de solemnitat ultra mesura, en un ambient extraordinari, de festa major. Tot s'aprecia com a singular: persones, vestits, gestos, ceri-

mònia, ritus... I se'n diu, i se'n parla, i se'n comenta... S'hi utilitzen, per descomptat, mots incorrectes, tan perillosos com innecessaris. Ja hi som.

Prèviament a la boda, no cal fer la «despedida de soltera»: amb el *comiat de fadrina* (o *de soltera*), n'hi ha més que prou. I si aleshores descobrieu que el «nóvio» és fals, que no ha existit, no passeu ànsia: us queda el *promès*, l'*estimat*, el *futur marit*, de qui sou la promesa, l'estimada, l'al·lota i, ben aviat, la núvia (o novia) i l'esposa. No n'hi ha a bastament?

Tampoc no us amoïni que us hagin pres el «traje» de núvia, si disposàveu d'un *vestit* ben germà, tret del nom. L'efecte exterior no canviarà; sereu força atractives, amb el cos abillat i la paraula justa a flor de llavis.

Tampoc no hi fa res si, en acabar la cerimònia, no us escarrufen amb un estrident «vivan los nóvios!», mentre sentiu un clamorós *visquen els nuvis!* (o *novis*). Posats en aquest punt de perfecció, en el berenar, sopar, *convit* o *banquet* (mai del món un «banquete»), els amics no repicaran la consuetud «que se bessen, que se bessen», tan inoportuna com substituïble per una de les nostres: *Au, que es besin!* Els castigàrieu fora «pastel» ni «tarta», en comptes de *pastís* o *tortada de noces*.

Acomplert, doncs, el ritual del *bes* (enfora els «bessos»), inauguraueu gojosament la vida nova. Us direm, per això, *no-vençans* o potser *jovençans*. No consentiu de ser «recienca-sats», una forma raríssima de no-ser. Molts d'anys!

JOAN ESCANELLES LLINÀS

LA NOTICIA

LA MUJER MAS VIEJA DEL MUNDO CONOCIDA TIENE 117 AÑOS

Janne Clement que con sus 117 años ostenta el reconocimiento de la mujer más vieja de Francia. Según el récord Guinness, Janne Clement es la ciudadana más vieja del mundo. Lo más sorprendente, no es sólo su vejez sino el saludable aspecto que muestra la anciana, que cuando le comunicaron su record lo acogió con una agradable sonrisa.

Felicidades abuelita y ojalá cumpla usted 117 años más.

CHARLAS DE LA TERCERA EDAD

—Hace tanto que naufragué
que he perdido la noción
del tiempo...

¿Habrá muerto Franco?...

★ "laCaixa"

EN ARTÀ

Servicio Cajero Automático
24 horas.

FESTES DE SANT ANTONI DE PADUA

—Artà, juny 1992—

1.— Som un frare del Convent.
Tenc comanda refinada;
fer sincera convidada,
perquè enguany, altra vegada,
volem alegrar la gent.

2.— Bé s'ho mereix aquest poble,
que honra sempre nostres festes;
els artanencs, bones testes,
fan bauxes, cares xalestes,
ficant-hi seny, del més noble.

3.— D'altra banda, és agradós
per escrit complir l'encàrrec
del meu superior; recàrrec?
Què va! Jo ho veig un descàrrec,
perquè el creure és delitós.

4.— ¿I com puc jo tenir manyes
a l'hora de convidar,
i, endemés, sebre animar,
fent que hi vengui tot Artà?
No som més que un bufacanyes!

5.— Talment com he començat,
seguiré sense la prosa;
no la tenc, no, per exclosa,
però aquest frare es proposa
dir: VENIU, amb un glosat.

6.— Les festes de Sant Antoni,
el DE PÀDUA, EL FRANCISCA,
tenen arrels dins Artà;
fa segles que el sap honrar,
valorant bell patrimoni.

7.— LA NOVENA volem fer,
del quatre al dotze, costum;
drogats per massa consum,
podrem rebre forta llum
als peus del SANT MIRACLER.

8.— Dia onze, ELS CAVALLETS
ballaran de lo millor.
Duen marca d'antigor.
Pep Gil, Ginard Cantó:
amb art, feis pegar botets.

9.— D'OBSEQUIS L'EXPOSICIÓ,
també TÓMBOLA anomenada,
resta el dotze inaugurada;
sia, després, visitada
dos dies més, per favor.

10.— Vistosos JOCS INFANTILS
el mateix dia hi haurà;
creim que ens acompanyarà
l'E.G.B. de tot Artà,
ells que viuen bells abrls.

11.— Faran voltes LES CARROSSES
pels carrers acostumats.
Sant Antoni ens té avesats
a contemplar-lo, astorats,
dins les cavalcades grosses.

12.— Parlem ara de la Missa.
Serà CONCELEBRACIÓ
EUCARÍSTICA, amb sermó.
Dia tretze; és el millor;
que ningú digui que frissa.

13.— A les onze. Resta escrit.
I Mossèn RAFEL UMBERT,
del Bisbe Vicari expert,
predicarà bé, ho sé cert,
fent-nos posar la mà al pit.

14.— FESTIVAL GIMNÀSTIC. Quan?
El mateix tretze de juny.
Prop de les deu, no lluny,
del vespre, veurem el cuny
d'uns artistes que bé ho fan.

15.— ESCLAFITS I CASTANYETES.
Tenen bon nom dins Artà.
El catorze, ballarà.
Les deu del vespre. Hi haurà
les més grosses mamballetes.

16.— Arribam al darrer dia
d'aquestes festes glosades.
FOCS I TRACA, a carretades,
donaran per acabades
bulles de tanta alegria.

17.— Però, preniu bona nota:
dia quinze, que és dilluns,
una MISSA PELS DIFUNTS
volem celebrar, tots junts,
i no sols amb gent devota.

18.— Finalment, VENIU, VENIU,
bons artanencs, a les festes.
No en trobareu com aquestes.
Perquè sou persones llestes,
fareu ús de vostre empriu.

Fra. J.T.M., T.O.R.
Artà, maig, 1992

L'ASSIGNATURA PENDENT... dels mallorquins. La nostra història

(Continuació)

V

Incorporació de Mallorca a la Corona Catalano-Aragonesa.

Amb sols quatre petits articles, hem pogut fer una lleugera ressenya d'uns quants milenars d'anys. Hi ha molta més cosa documentada, però no hem cregut necessari fer-ne massa cas, ja que al nostre veure, no ha tengut una influència massa decisiva en el nostre tarannà.

Amb l'arribada de les tropes catalanes, va esser Mallorca incorporada a la cultura, coneguda per occidental, a la qual ja pertanyia una vegada romanitzada, fins a l'arribada dels musulmans.

Es ara quan comença la nostra veritable història, la història de la nostra nissaga. Per molt que pesi, als que renegen tan sovint de la seva sang, la immensa majoria d'ells amb un llinatge que correspon a qualche topònim del principat de Catalunya, la qual cosa demostra amb claretat d'on procedeixen.

Nosaltres, els autors d'aquestes col·laboracions, no tan sols no en volem renegar, sinó que, ens enorgullim de la nostra ascendència, la majoria d'ella catalana, encara que com és de suposar també tenim algunes gotes de sang heretada dels valents foners, que fa molt més de 2000 anys construïren els talaiots, dels romans, dels moros i també dels hebreus que eren nombrosos i visqueren amb bastanta pau i harmonia, fins i tot, mesclats amb els altres habitants de l'illa. Segons alguns historiadors, els hebreus són presents a Mallorca des del principi de la diàspora, és a dir, des de finals del segle primer. Varen conviure amb romans, bizantins, moros i també amb els catalans.

Fins que arribà el primer decret d'influència castellana, el 1492. Any «mític», al qual ens referirem en la nostra primera col·laboració.

Jaume I.— dit el Conqueridor. Montpeller 1208 —València 1276. Comte de Barcelona, rei d'Aragó i senyor de Montpeller i des del...

1229 rei de Mallorca

El rei En Jaume I tengué una infantesa prou dissortada. Era fill de Pere I de Catalunya-Aragó i de Maria de Montpeller. Als tres anys era separat de sa mare i als cinc anys, ja orfe de pare i mare pot dir-se que era presoner de Simó de Montfort a Carcassona. Un legat papal féu que l'entregaren al seu besoncle Sanç, comte regent de Provença.

Fou posat baix la tutela dels templers al castell de Montsó, fins a l'edat de 9 anys on romangué junt amb el seu cosí, futur Ramon Berenguer V de Provença. A aquesta edat anà a Aragó on trobà els senyors feudals en lluita entre si. Als 13 anys fou casat amb la infanta Elionor de Castella. Essent presoner a Saragossa dels senyors feudals, als quals hagué de vèncer per a restituir l'orde.

Als 21 anys aconseguia l'anul·lació del seu matrimoni i la legalització del fill d'aquest, Alfons, que moriria prest. El mateix any encetava l'engrandiment dels seus dominis, començant per la...

Conquesta de Mallorca

A principis del mes de setembre de 1229, embarcà a Salou una expedició que desembarcà a Santa Ponça i es posà de camí cap a Ciutat.

Prop de Portopí vengeren als moros, deixant el camí obert per a la Medina Mayurqa, després de tres mesos de setge i capitanejat pel mateix rei En Jaume, entrava l'expedició a la que a partir de llavors és coneguda pel nom de Ciutat de Mallorca o de Mallorques. L'interior de Mallorca fou conquerit fora gaires dificultats.

El primer de març de 1230 promulgà la Carta de Franquesa. Per estimular el repoblament declarà l'exempció de la dependència feudal i creà els òrgans d'administració de justícia. Per tant a Mallorca mai hi ha hagut feudalisme. Encara que com anirem veient més endavant, si hi ha hagut caciquisme.

Dins el mes de març, sembla que l'exèrcit acampà devers son Real o son Serra de Marina i el dia 31 del mateix mes de 1230, eren atacats i vençuts els moros que s'havien retirat amb el bestiar a la península de Llevant.

Dins la serra Artana, com narra el mateix Rei en el seu Llibre dels Feits, requisaren 30.000 ovelles i 10.000 vaques als moros que hi van vèncer aquell mateix dia, al lloc que des de llavors és conegut per la Coma dels Captius. No massa lluny de l'ermita de Betlem, d'Artà.

Donant per finida la conquesta de Mallorca. El rei En Jaume se n'anà altre cop als seus dominis continentals, deixant com a governador del seu nou reialme a Bernat de Santa Eugènia.

L'any 1232 quedà fixat en el Llibre de Repartiment, la distribució de les terres que s'havia acordat amb els magnats que amb els seus exèrcits l'havien acompanyat. Com es tenia ja pactat, els magnats havien de repartir amb els seus subordinats. Això motivà que bastants centenars de famílies del Principat es traslladassin a Mallorca per a conrear terra en alou.

Aquest mateix any se li rendiren els últims moros que restaven, als castells d'Alaró, Pollença i de Santueri.

El 1249 i sent a València concedí a Mallorca un règim especial, administratiu i econòmic amb la institució dels 6 jurats, que podien elegir un cert nombre de consellers. A final d'any aquests 6 jurats elegien els qui els havien de succeir. Aquest fou el precedent del que més tard seria el Gran i General Consell.

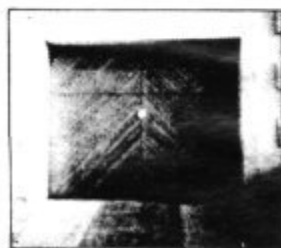
Cal destacar el «Llibre dels Feits», nom amb el qual és coneguda la crònica d'En Jaume I. És un dels texts més importants de la literatura catalana antiga, és una obra que consta de 566 capítols, autobiogràfica, que segons els historiadors fou redactada als seus escriptors pel mateix rei. És una obra cabdal, pel seu contingut històric i lingüístic. Per mor d'aquesta obra, es coneixen els més importants esdeveniments ocorreguts durant el seu regnat.

Als pocs anys de la conquesta de Mallorca, neixia a Ciutat, En Ramon Llull. Començà la seva gran tasca poc abans de la mort d'En Jaume I, realitzant-la en temps de Jaume II de Mallorca. Per tant la inclourem dins el regnat d'aquest rei.

L'any 1276 moria a València, als 68 anys, un gran rei, que feia mal testament com veurem a la pròxima col·laboració.

(continuarà)

TOMITO

MONTAJES SERVERA

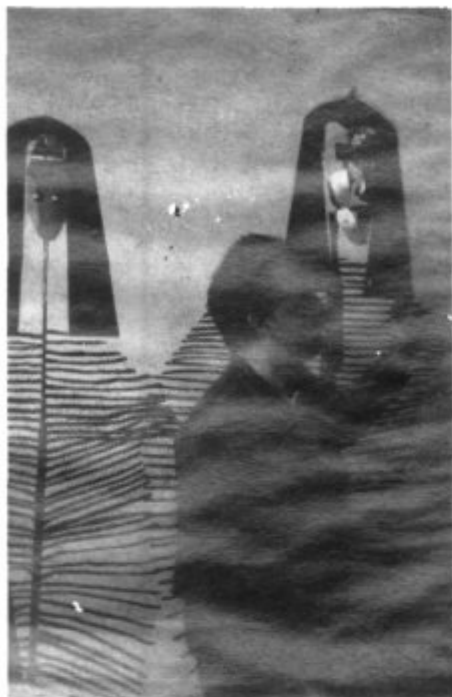
SOLUCIONES CON GARANTIA
PUERTAS BASCULANTES

MANUALES, AUTOMÁTICOS O CON MANDO A DISTANCIA
CON MACHIMBRADO DE MADERA DE NORTE - TEKA - CHAPA PEGASO
MONTADAS EN SU GARAJE CONSTRUCCION
PIDANOS PRESUPUESTO

C/. PEP NOT, 59 — ARTA — TEL. 83 61 31

MIGUEL GINARD CORTES

No es una improvisación.

Se engañarían quienes creyeran que Miguel procede de aquel Sarasate de nuestros recuerdos y de nuestras congojas. De hecho a los trece años efectuaba Miguel sus primeros escarceos artísticos, cuando Juan Sarasate andaba todavía en la Maestranza Artillera en Zaragoza.

Naturalmente la biosíntesis creará conceptos análogos y quienes no profundicen en la filosofía creativa podrán llegar a conclusiones erróneas. De hecho el amor por el hierro como material dúctil, capaz de producir emociones estéticas después de elaborado artísticamente, procede de su padre.

Todo lo demás es de la propia parva.

Aquí no existe obra sin razonamiento estético y filosófico. Una manera íntima y personal de penetrar en el misterio de lo inerte para infundirle la vida de las formas. La multitud de formas según la orientación del receptor. Una manera personal e inimitable de concebir los volúmenes.

El volumen que deberá sensibilizar el tacto ya que las formas incidieron en el espíritu.

Y, la universalidad.

Miguel es un intemporal ciudadano de un mundo en crisis, crisol de la creatividad inconformista porque el mundo tal como lo hizo Dios está incompleto. Hay que completarlo dolorosamente, a martillazos, como un nuevo big bang de la creación. Mínusculo estallido que da lugar a la obra siempre asombrosa del creador inconcebible. La obra que va como un dardo hacia la sensibilidad contemplativa de las retinas asombradas y de los tactos inconcebibles. El día trece de Junio, en Manacor en «Sa Torre de Ses Punes» asistiremos, Dios mediante, a la inauguración de la magna exposición.

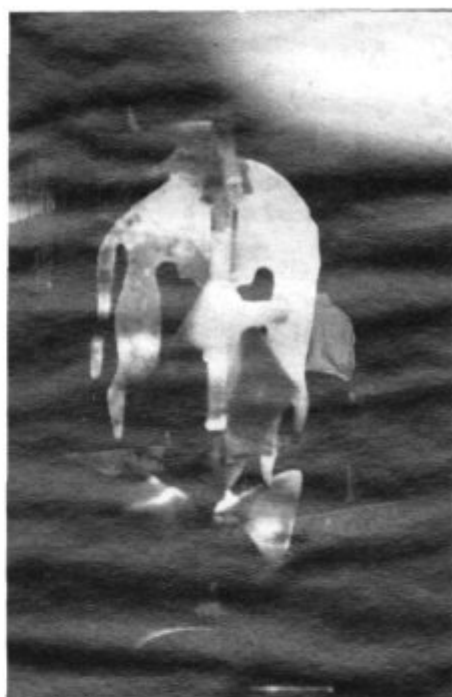
Más que a su obra queremos contemplar los ojos alucinados de los visitantes, las miradas incrédulas de los equivocados, las sonrisas malévolas de los enterados y la huella indeleble que en los humildes va a dejar esta muestra.

Nos gustaría escuchar los comentarios sinceros y adivinar las medias frases irónicas.

Porque sobre todo ello palpará el estro creativo de un Miguel de caparazón insensible que de muy niño aún sintió el peso de la injusticia y la insularidad pero que a fuerza de imaginación supo situarse en un lugar al sol, teniendo además que dar salida a los entes de su exuberante vitalidad.

Que nadie sea llamado a engaño. No existe plagio ni continuidad.

Es una explosión originaria de alguien que conscientemente enmudecía ante el trabajo de un ser anterior, del que biológicamente se sentía proveniente. Pero el arte nacía al revés.

Por fin Miguel puede hablar y en el espacio, inmerso en el cosmos, en su inmaterial presencia, Juan Sarasate asentirá, convencido de que sus improvisaciones venían de una fuente juvenil que era inspiración.

Cuando la inspiración, según Miguel, debe cogernos siempre trabajando.

Artà, Mayo del 92

S. G.

EL EQUIPO DE GOBIERNO APRUEBA LOS NUEVOS BAREMOS DEL IAE

Los regidores de la coalición PP-UM
no asistieron al pleno.

Al fin el Ayuntamiento de Artà ha aprobado por mayoría los nuevos baremos para aplicar el que será nuevo impuesto de Actividades Económicas, el (IAE). Podemos decir que lo más destacable de la sesión fue la no participación al mismo del grupo de la oposición PP-UM, al que no se le había aceptado ninguna de sus propuestas en el orden del día de la sesión plenaria.

El alcalde, Miguel Pastor, dio a entender que después de un «exhaustivo» estudio por parte de sus colaboradores, se había previsto un aumento de un diez por ciento del global de los impuestos que se abonan por diferentes conceptos al Ayuntamiento. Según el alcalde Miguel Pastor, estos ingresos son del todo necesarios para poder sostener con cierta dignidad, los numerosos gastos que el Consistorio necesita afrontar anualmente.

Hay que decir en honor a la verdad que algunos de los impuestos mencionados, fueron aprobados con el voto particular del señor alcalde, al no mostrarse de acuerdo el PSOE, con los baremos aplicados. Los socialistas no estaban de acuerdo en los coeficientes a aplicar en dos categorías referentes a los negocios y establecimientos de Artà, según el punto en que está ubicados.

Los comercios instalados en la calle principal y alrededores del mercado, tributarán más que los situados en otras calles —llamémoslas así, menos importantes—.

Otro punto en el que mostraban su desacuerdo los socialistas, es en la obligación de abonar dinero por parte de

los equipos federados, para poder utilizar el flamante polideportivo, que por desgracia de unos y otros ya empieza a gozar de ciertas conflictividades no deseadas.

CAMPAÑA DE ASFALTADO DE CAMINOS VECINALES

El alcalde de la Villa de Artà, Miguel Pastor, hizo saber que en estos días se ha puesto en marcha un plan de mejora de asfaltado en caminos vecinales con el propósito de eliminar los múltiples baches que los secundan, y en especial y con preferencia en las calles próximas al casco urbano, algunas de las cuales ofrecen al viandante un estado de dejadez deplorable para una zona de las llamadas turísticas.

Los caminos vecinales están ya siendo asfaltados con un sistema nuevo de aglomerado que según los entendidos en la materia, es mucho más resistente que el anterior.

El alcalde Pastor, afirmó que el Ayuntamiento se encargará de asfaltar el camino particular de sa Duaia, aunque no le corresponde al organismo municipal el pagar este arreglo.

QUIEN ME COMPRA ESTE LIO CRITICA SOCIALISTA A LA GESTION ECONOMICA QUE REALIZA EL EQUIPO DE GOBIERNO

Si señores, el que no se conforma es porque no quiere. El PSIB-PSOE de nuestra querida Vila de Artà ha publicado en su último número de su Boletín Informativo —¿Será cierto que informan?— en el que, entre otras «cosas sin importancia», critica la gestión económica de nuestro esplendoroso Ayuntamiento y la política que están llevando a cabo los dos grupos del pacto de gobierno. Independents y Convergència Balear.

Los socialistas afirman como cosa cierta que «el equipo del Gobierno de Artà» hasta el momento no han sido capaces de presentar al plenario para su estudio, debate y aprobación el presupuesto del año 1992. Al mismo tiempo manifiestan que dicho «presupuesto» es el instrumento donde se marcan los principales objetivos y donde se fijan también todas las prioridades.

Los socialistas artanenses analizan las diversas razones por las que puede haberse retrasado la confección del presupuesto de marras, y señalan que «CB» no tiene muy definida su línea a seguir. (Claro está, esta es una opinión muy particular).

En el mismo boletín los socialistas, intentan explicar que han realizado varias gestiones a cual más importantes, entre ellas que el Ayuntamiento d'Artà solicite al Consell Insular de Mallorca, los técnicos adecuados para redactar los informes adecuados gratis. «Propuesta aprobada, pero no aplicada».

Otra cosa que se solicitó y aprobó por parte del equipo de gobierno es el que, el Ayuntamiento envíe una carta circular explicativa a todos los vecinos de la Villa sobre las obligaciones y deberes de los médicos del PAC. Propuesta que de momento tendrá que esperar momentos más felices ya que no se ha llevado a cabo.

BAR - RESTAURANTE

ES PINS

ESPECIALIDAD COCINA MALLORQUINA

C/ Ciutat, 49
Teléfono 83 64 61
07570 ARTÀ

En cuanto a las propuestas presentadas que han sido rehusadas por parte del equipo de gobierno, se cita entre otras, que el Ayuntamiento d'Artà solicite a la Dirección Provincial de la Cruz Roja, la instalación de un área de socorro en la vecina Colònia de Sant Pere.

LA OPOSICION INDIGNADA CON EL «EQUIPO DE GOBIERNO»

El edil de la coalición PP-UM y portavoz de la oposición Juan Sureda Vives, manifestó en unas declaraciones a una emisora de radio comarcal que: «Los integrantes del equipo de gobierno del Ayuntamiento de Artà, se hacen los desentendidos a las reiteradas propuestas de la oposición, y lo único que consiguen con esta postura —apuntó

Juan Sureda— es obstruir la política y la valiosa opinión de un grupo que representa una buena parte del pueblo artanenc. Seguidamente Juan Sureda añadió que, en no pocos momentos el partido que ocupa el poder realiza hechos antidemocráticos y demagogia ex-

centa de verdad, lo que resulta una auténtica «merienda de negros».

Juan Sureda se mostraba indignado por el cambio de fecha que han sufrido los últimos plenos y la gran falta de interés del grupo independiente de cara a las propuestas realizadas por PP-UM, no llegando a entender tampoco cómo en el último pleno no estuvieron presentes el alcalde Miguel Pastor y la concejala de Sanidad, Francisca Piris, ya que ellos según fuentes bien informadas habían sido los convocantes de la sesión.

Manifestó también el líder de la oposición, que el Ayuntamiento de Artà, debía comenzar a autosubvencionarse, ya que en los últimos años había recibido importantes sumas de dinero por parte del Govern y el CIM.

En cuanto a la propuesta presentada por PP-UM, que fue desestimada en la última sesión plenaria, referente a la inclusión en el presupuesto de este año las obras de alumbrado público de la Avenida Costa i Llobera, Sureda firmaba estar tristemente «defraudado» ya que según la opinión popular es algo de máxima urgencia para intentar evitar accidentes mortales, puesto que la mayoría de éstos se han producido de noche por la escasa visibilidad del lugar. Añadiendo acto seguido, que los semáforos no son la única solución.

Sureda con su compañero de coalición Juan Amorós, seguirá luchando a favor del pueblo presentando nuevos proyectos e ideas para que en un día no muy lejano la villa de Artà sea acogedora, digna y hermosa.

Un toque de atención a los encargados del cementerio. Rastrojos y hierbas, campan a sus anchas. Nuestro Camposanto es visitado asiduamente por muchos turistas y artanenses captados por la grandiosidad de los cipreses, quedan decepcionados al ver la cantidad de nichos semidestruidos y abandono total de nuestra última morada. Impuestos sí, pero servicios... ¿?

Otra sugerencia a los gobernantes de la Sala, la depuradora funciona pero, debido al agua estancada se ha formado una colonia de mosquitos impresionante que, pues para que os quiero, sería necesario empezar con carácter de urgencia una campaña antimosquitos.

Asombrado estoy del nuevo impuesto que diferencia los agricultores de los que viven en el campo en el pago del servicio de basuras o es que los primeros se la comen y, ¿qué sistema se empleará para la recogida de dicha basura? De esto no se habló en el Pleno.

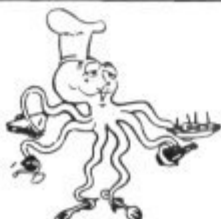
Muy pero que muy bonitas han quedado las placas indicativas de Ses Païses. Os habeis lucido, colocándolas en diversos sitios de la comarca, Son Servera, Capdepera, etc., etc., ¿que lo habeis hecho para que vean la suciedad que hay en dicho recinto? Supongo.

Algunos, jocosamente, piensan si habeis empleado en ello, el presupuesto destinado a señalización porque en las calles de nuestro pueblo hay muchas que dan asco y algunas que ni están.

Parece que los mandamases del Ayuntamiento tienen intenciones de acabar con los baches y socavones de nuestro municipio, en buenahora y al fin habremos terminado de sufrir pinchazos, ahora van a sufrir los amortiguadores porque donde había un bache ahora hay un badén.

Srs. de la Sala no encuentran uds. que es de juzgado de guardia el firme de la C.715 dirección a Palma, lentos, basura acumulada en los bordes de la carretera, fincas que no pueden entrar, etc., etc. Intenten arreglar este desaguisado.

Hasta el próximo mes.

Ciutat, 35 - ARTÀ - Tel. 83 62 49

BAR GRAN VÍA

ESPECIALIDAD EN:

- Tapas Variadas
- Pulpo Gallego
- Empanada Gallega
- Ribeiro

VIATGE

3

El cor et feu un bot
—en realitat, te'n feu varis—
quan t'adonares
per primera vegada
que eres estimat.
Et miraves,
i no ho podies creure:
era estimada precisament la teva pell,
les teves cames
—que eren tan teves i et pareixien lletges
les teves mans.
Eres estimat tu mateix, en resum,
aquest desconegut;
gairebé no cabia en el teu cap
—de particular i estrany que resultava—
que algú
et fes aquesta diferència.

Fou com si et cridassin
intransferiblement
a existir,
i et donassin
una carta de ciutadania
no estrenada.

I no fou l'únic cas
en què el teu cor
conegué la pròpia carn
i sabé que en aquest món
esdevenia,
impensadament,
senyor de la nit densa.
A vegades,
en la sorpresa,
gosaves fer interpel·lacions fugaces
al desconegut
—com si sabessis
que la qüestió no era
primerament teva—,
i fins coneixies
el tremolor
de trobar-te encarat
—com en imprevist cercle del destí—
amb el que no té
coneixement ni nom.

*Als companys d'Artà que, devers els anys 45
a 50, començaven, un darrera l'altre, a fer de
manobre.*

T'adonares, llavors,
que el misteri obria
el teu propi compàs,
i sovint cercaves,
en l'incomprensible,
uns ulls:
Els ulls...

Eren batecs còsmics
previs a tot,
i des d'ells eres convidat
a embocar la vida.
Però eren també batecs ingenus,
—ara ho saps—,
com els déus que llavors t'acompanyaven;
i tot seguit hagueren de conviure
amb l'estretesa dels pactes
que els homes t'imposaven
i amb l'horitzó d'imatges apòcrifes
per als vestits de festa.

La teva vida fou prest (ja ho val!)
una barreja;
una cosa híbrida
(un capital impossible,
fet de monedes disperses).
Uns aletejos moriren
del teu propi ofegor;
altres, s'esfumaren
ferits pel deliri.

Tu encara ho volies, però,
reivindicar tot:
corries d'un cap a l'altre
amb l'intent impossible
de salvar
el que estimaves de sempre...

Les corregudes foren, no obstant,
cada cop més curtes,
i el teu panorama,
més petit.
Els caires
—tants de caires—
es llimaren,
silenciosament.

SEBASTIÀ MESQUIDA

(Continuarà)

DÈCIMES DESBARATADES

Ses cases de Ca'n Amer
se mudaren a la Xina,
i es moix de Poca farina
allà feia de barber;
quan sembrava un plataner
sa somera del Rei Moro
cosia uns calçons p'es lloro
que corria en bicicleta,
i un cuc de Son Galianeta
se menjava es Puig del Toro.

Un ametler de Bellver
feia dissabte en diumenge,
i un aubarcoquer de Tenja
va beure vi a voler,
i quan ja no n'hi va haver
a dins cap celler d'Espanya
va torrar dins sa foganya
Llodrà i Es Pou Colomer,
i Ses Planes varen fer
un ballet per sa muntanya.

Mestre Macari Carrillo
dins sa butxaca d'es jac
duia una bossa i un sac
Sa Plaça i Es Carrerillo,
duia gipó i rebosillo
per pareixer sa madona
i s'en dugué Cala Bona
a dins es carrer Major,
perque un peix de Son Carrió,
duia sabates de dona.

ES PORQUERET DE SA PELLISSA

CENTRE COMERCIAL

JONC

SABATERIA I VIRMERIA

ENCÍS

PERFUMERIA I LLENCERIA

C/. Gran Via, 2
Tel. 83 50 66
ARTA

BOUTIQUE

SEDUM

DISTINCIÓ UNISEX

NADONS

BOUTIQUE INFANTIL

FIESTA DE LOS OCTOGENARIOS

Presidido por los Sres. Alcalde y Sra., Presidente, vicepresidente y secretaria, el salón de los P.P. Franciscanos fue magnífico escenario para la fiesta de 80 cumpleaños de socios del Club de Tercera Edad.

Empezó el acto de bienvenida la Sra. Secretaria dando la palabra al Sr. Presidente que dio la bienvenida a todos los asistentes.

Siguiendo después unos con poesías y otros versando:

Magdalena Massanet (Clarita), Margarita Espinosa (Cenrra), Juan Servera (Butle), Antonio Picó, Antonio Ginard (Butle), Damián Vicens (De ca Na Metxa).

Este año se entregaron los simbólicos bastones y ramos de flores a las siguientes personas:

OCTOGENARIOS

Bartolomé Gili Oliver
María Servera Rosselló
Cristóbal Ferrer Pons
Guillermo Artigues Llinás
Margarita Mascaró Carrió
Bárbara Pellicer Pascual
Isabel María Ferrer Riera
Jaime Esteva Guiscafré
Teresa Gómez Quintero
José Forteza Bonnin
Narcizo Martínez Jiménez
Francisca Amorós Llaneras
Antonia Santandreu Gil
Miguel Sancho Campins
Miguel Carrió Juan
Juana Ana Esteva Lliteras
Sebastiana Nadal Salas
Catalina Cantó Vaquer
Isabel Caldentey Gil
Raimunda Sistero Vendrell

Socios distinguidos por 90 años

Margarita Bauzá Bernad
Baltasar Moyá Genovard

Viudos o solteros con 87 años

Antonio Gelabert Vives
Vicente Ginard Nadal
Juan Pomar Font
Andrés Pérez Fernández
Catalina Vives Negre
Jaime Alzamora Bisquerra
Gabriel Tous Cursach
Francisca Moreno López

Matrimonios que suman, 161 años

Gabriel Esteva Alzina - Margarita Ferragut Massanet.
Miguel Vicens Alzamora - María Servera Rosselló.

Madó Blaia - 97 años.

Madó Cunia - 99 años, placa y ramo.

Clausuró el acto el Sr. Pastor animando a seguir disfrutando del club y dando la enhorabuena a todos.

Nuestra más sincera felicitación a los homenajeados, junta directiva y socios en general porque estos actos nos dan más ganas de seguir vuestro camino y Molts d'Anys.

Se enorgullece hoy nuestra portada con las fotos de la presentación en Madrid del libro «Los niños y la vida» con dibujos de nuestro César Estrany, con un prólogo de S. M. la Reina Doña Sofía y bajo el patrocinio de los Duques de Wutemberg.

La Princesa Diana de Francia preside la fundación benéfica «Les Enfants de la Vie» dedicada a los niños de todo el mundo a quienes se dirigen los beneficios del libro.

La presentación y exposición tuvo lugar el 13 de febrero en el Palacio de Exposiciones y Congresos.

El libro consta de 50 dibujos de César Estrany, entre pasteles, acuarelas y dibujos sobre diversa temática infantil y 50 poemas de Epifanía Ibáñez, además de una presentación de S.A.R. la Princesa Diana de Francia, Duquesa de Wutemberg.

En las fotos, la Reina Doña Sofía inaugura la exposición de los dibujos originales de César Estrany en una sala del Palacio de Congresos y Exposiciones de Madrid que la Reina visitó interesándose por la obra del pintor tortosino afincado entre nosotros.

En la segunda foto S.M. la Reina posa en compañía de los Duques de Wutemberg y el pintor César Estrany frente a uno de los dibujos que el pintor regaló a S. M. la Reina y que actualmente está ubicado en uno de los salones del Palacio de la Zarzuela.

La exposición de los origina-

les del libro así como dicho libro viajarán próximamente a Cataluña donde será presentado con la asistencia del Presidente de la Generalitat Jordi Pujol y posteriormente a Alemania ya que el libro al ser bilingüe está traducido al alemán por el también residente en Artá Oliver Strunck.

Comisario Castell

por ARPO

ESTADO FEBRIL

Se pasó media vida cagando leches, Cristobalito nació pequeño, tan pequeño que en las rodillas terminó su crecimiento, la llamada Madre Naturaleza lo privó de su brazo izquierdo, también le faltaban varios dedos de su mano derecha, en concreto, el pulgar, el corazón y el meñique, así que le quedaba un muñecito de carne rosada que apuntaba continuamente a «cuernos».

A don Cristobalito desde niño se le quedó la cabeza muy grande, azepelinada y la inclinaba según de donde soplaban el viento. Era católico y de derechas, todos los domingos y fiestas de guardar, se le podía ver con su sillita de ruedas colocado en el pasillo central de la iglesia muy centrado durante todo el acto litúrgico, hasta que un sermón de un cura joven, de los llamados de la «nueva ola», —miren por donde» lo convirtió en ateo.

Dios hizo al hombre a semejanza suya —dijo el curita de marras— señalando se supone que sin querer a Cristobalito. El pobre tullido no pudo resistir el gesto, se arrancó el escapulario del cuello, se cagó en no se cuantas cosas, y empujando su silla salió del recinto sagrado como un poseído.

Cristobalito que ya tendría sus cuarenta años cuando lo ocurrido, sufrió toda una metamorfosis de índole interior. Se volvió en contra de toda la humanidad a la que odiaba a muerte, se hizo partidario de Herri Batasuna, de ETA, de «Terra Lliure» del GRAPO y de todas las organizaciones terroristas. La Policía y la Guardia Civil, para él eran enemigos a quien combatir. Cristobalito destilaba bilis por cada uno de sus poros, y como pasatiempo cotidiano se dedicaba a joder al personal.

Los días de mercado armaba altercados entre los futuros clientes y compradores, practicaba tocamientos de culo a las turistas distraídas, interponía su silla de ruedas en los pasos cebrados, obligando de este modo a parar el tráfico, fingía ataques epilépticos con el sólo propósito de llamar la atención y reírse de la buena fe de las personas que lo atendían, avisaba a los «trileros» de la presencia cercana de la Autoridad, escupía por los escaparates, vendía décimos de lotería caducados, meaba y defecaba en las esquinas, apaleaba a perros y gatos, vomitaba en las terrazas de los bares cuando

más concurridas de clientes estaban, pinchaba los neumáticos de los coches aparcados... Cuentan que también vendía droga, pero esto nunca pudo probarse.

Desde que mató a su hermana a disgustos, malvivía en una casucha destartada en las afueras del pueblo, se alimentaba en los cubos de basura, nunca se le vio pedir limosna, los bajos intereses de una cuenta heredada le ayudaban como vulgarmente se dice a tirar del carro.

Una vida tan desordenada y pendenciera como la de aquel hombre, tarde o temprano tenía que terminar mal, así que un fatídico día encontraron a don Cristobalito con un puñal clavado en la yugular. Había sido asesinado violentamente.

—¡Eh! Comisario, despierte usted que lo están aguardando.

—¿Qué ocurre Boira?...

—Estaba usted soñando en voz alta, y decía cosas muy raras, muy extrañas.

—Es el jodido antibiótico que me «ataca» al cerebro. Nunca he podido asimilar este tipo de medicamentos.

Los resfriados donde mejor curan es en la cama. A don Cristobalito y a su hermana ya les hubiera atendido yo personalmente. Total es la rutina de todos los años.

—¡Don Cristobalito! ¿Es que aun vive?

—¿Cómo dice?

—Nada Boira, nada. Son cosas de mi mente calenturienta.

—Entonces, ¿les hago pasar?...

—Adelante, adelante...

POMPAS FÚNEBRES ARTANENSES

Avda. Ferrocarril. 33 - Tels 56 30 96 - 56 39 34

Don Cristobalito Cerezo entró sonriente en el despacho del comisario Castell acompañado de su hermana Lola que empujaba suavemente la silla ortopédica. Don Cristobalito Cerezo era juez de paz en la provincia de Ciudad Real, hombre culto e inteligente, poeta en sus ratos libres y un consumado acuarelista. Quedó paralizado de muy joven al ser atropellado por un «Isocarro» a la salida de la Universidad de Salamanca en donde cursó con excelente nota la carrera de Derecho. Desde hacía veinte años veraneaba en las cercanías de Artá en un apartamento que tenía alquilado por temporada precisamente a su amigo el comisario Castell a quien conoció en Barcelona en un congreso sobre criminología allá por los años setenta.

—Que tal don Cristóbal, ¿cómo está usted doña Lola?
—saludó efusivamente Castell a los recién llegados.

—Ya lo ves Manolo, de nuevo por esta bendita tierra en busca de sol y agua de mar que tan bien le va a mi reumatismo.

—Tenga usted doña Lola, aquí tiene las llaves de la vivienda, ahora mismo Boira les acompañará en el coche con el equipaje.

—Supongo Manolo que habrás hecho arreglar el televisor, ya sabes que el año pasado...

—No se preocupen ustedes, todo está en perfecto orden.

—Es que mi hermana con eso de «Rubi»...

En aquellos instantes entró Boira diligente.

—Todo a punto para la partida, el «Land Rover» esta aguardando, así que cuando ustedes quieran...

—¡Buenas tardes Manolo! hasta mañana si Dios quiere.

—A sus pies doña Lola, a mandar don Cristóbal.

RONDALLA DEL MES

Es Conco En Marés i Na Quelis

Es Conco En Marés, aquell de sa dita mallorquina que diu: —«Això és d'es conco En Marés, si no mos hi troba no mos dirà res», va trobar s'altra dia Na Quelis i li diu: —com estam Quelis? Què fas per aquí?

—Ja ho veis conco, mos passejam un poc per estirar-mos ses cames.

—Això m'agrada... i quines noves hi ha?

—Tot és vei i mal de coure, i no crec que hi hagi res de nou.

—Jo, ahir vaig veure Na Barruana i me digué que En Pindango, aquell mul que s'ananava rango rango amb sa coa baix d'es cul, s'és mort.

—Què vol dir és mort aquest mul, conco? Ja devia esser ben vei!

—Molt vei era, a Ca Na Barruana feia molts d'anys que el tenien i dimarts se morí, i ella li ha feta aqueixa cançó:

«Noltros teniem un mul
que li deien En Pindango,
s'ananava rango, rango
amb sa coa baix d'es cul».

—Bona passada! Quina cançó conco que li ha feta! no m'en puc avenir.

—Idò! de no res fan una cançó, Quelis.

—I vos en deveu sebre moltes de cançons?

—Un safrester!... com era al-lotet en vaig aprendre moltes.

—Sempre hem vists molts de glosadors, no és ver?

—Sí, jo he conegut es Jai de Balafi i ho feia molt bé.

—Qui era es Jai de Balafi?

—Un glosador molt anomenat que tu ja no l'has conegut perquè fa molts d'anys que és mort.

—Encara n'hi ha molts que fan cançons avui en dia.

—Sempre en surten de glosadors Quelis, cada dia n'hi ha de nous...

—Meam conco, digau-me qualca cançó d'aqueixes que sabeu, a veure si jo l'havia sentida a dir?

—Escolta idò, ara ten diré una meiam si la saps:

«No hi ha com llet i fideus
per un homo prim de barra,
no hi ha com es suc de parra
per fer llevar es fred de peus».

—No l'havia sentida mai...

—I aqueixa altra que l'havies sentida?

«Noltros concos xixisbeus
re-mi-fa-sol xocolate,
i suc d'asperge laudate
entremesos de fideus».

—Manco! mai l'havia sentida a dir, i que vol dir això?

—És una cançó molt estranya que no toca a Mallorca.

—A Son Recuit he sentit a dir que hi havia un glosador famós en temps primer.

—Sí, Quelis, jo també ho he sentit a dir..., me pens que li deien En Parreta...

Jo sense voler-ho sentir, vaig sentir tota aqueixa conversa perquè era prop de per allà, a dins una caseta fumant un xigarret, i quan vaig sentir anomenar En Parreta, me venqué a sa memòria aquella dita que diu: Ja l'has feta, com En Parreta! i perquè no em fugís d'òria quan vaig arribar a ca nostra ho vaig apuntar totduna per poder-vos ho contar, i com que no som molt lletrut, esper que voltros ho hagi entès tot i que jo vos ho hagi sabut expressar be.

EN PERE D'ES CAPAMUNT

Excavaciones SEBASTIAN SASTRE

Calle Son Servera, 29

Teléfono 83 65 59

07570 ARTÀ (Mallorca)

HISTORIAL DEL CLUB DEPORTIVO ARTÀ

escrito y recopilado por JAUME CASELLAS FLAQUER

AÑO 1945

Mucha e ilusionada expectación había levantado entre la incipiente afición artanense la disputa de la primera competición oficial. La base de la plantilla era la misma que había disputado los partidos veraniegos y que estaba integrada por jugadores locales y soldados procedentes de los destacamentos militares del contorno, así como con el refuerzo de Medrano en calidad de jugador y co-entrenador. Se participa en III Regional. En estos años no había segunda regional.

CAMPEONATO TERCERA REGIONAL — GRUPO 4.º

ENTRENADORES: G. Vallori y Medrano.

JUGADORES: A. Sastre, Ferrer, Estruch, Pedreño, A. Ginard, Medrano, J. Ginard, Sancho, Romero, Ortiz, Foroster, Llinás, Servera, Nadal, Guerrero, Castillo, Valls y Esteva.

30 S.	Salvá	Serverense,	0	Artà,	1	Foroster	(1)
7 O.	Crespí	Artà,	4	San Martín,	2	Llinás (2), Ortiz, Medrano	
14 O.	Fiol	Artà,	3	San Juan,	1	Llinás (3)	
21 O.	Martí	Descardazar,	2	Artà,	1	J. Ginard	
28 O.	Soler	Artà,	2	Comercio,	1	Ortiz, Llinás	
4 N.	Florit	Artà,	2	Serverense,	5	Foroster, Llinás	
11 N.	Font	San Martín,	3	Artà,	3	Llinás (2) Castillo	
18 N.	Fuentes	San Juan,	3	Artà,	3	Llinás, M. Esteva	
25 N.	Ripoll B.	Artà,	3	Descardazar,	0	Castillo (2), Servera	
2 D.	Pons	Comercio,	1	Artà,	1	Llinás	

(1) La primera columna refleja la fecha, después el árbitro, el resultado y finalmente los autores de los goles.

CLASIFICACION

Serverense,	14	Puntos
Artà,	13	id.
Descardazar,	12	id.
Comercio,	10	id.
San Juan,	7	id.
San Martín,	4	id.

De pie:

SASTRE - J. PIRIS -
FOROSTER - CASTILLO
J. GINARD - SANCHO
y LLINAS.

Agachados:

MEDRANO - SERVERA
J. NADAL y PEDREÑO.

AÑO 1946

Antes de proceder a la disputa del Torneo «Liga Mallorca», la Federación organizó una competición por el sistema de eliminatorias a la que denominó Torneo «Fomento del Deporte» y que fue aprovechado por el club artanense con vistas a probar a algunos jóvenes elementos procedentes del entonces llamado «segundo equipo». El desenlace fue el siguiente:

3 Feb. Artà, 3 Descardazar, 1 Llinás (2) y Tano.
10 id. Descardazar, 2 Artà, 0

El desempate se celebra en Manacor el martes 12 de febrero terminando el partido con empate a cero goles. Disputada una prórroga de 30 minutos el equipo de San Lorenzo se impuso por 2-0.

Después del fugaz aperitivo de esta mini-competición, con la primavera llegó la «Liga Mallorca», torneo esperado con sumo interés por la afición, motivado por los cambios obligados en la plantilla al producirse el licenciamiento de los soldados-jugadores de las baterías de artillería cercanas. Se incorporaron algunos elementos locales, Salord se afincó en nuestra villa y se ficharon algunos jugadores de Manacor.

LIGA MALLORCA - TERCERA REGIONAL GRUPO

JUGADORES: G. Ferrer, J. Ginard, Guilabert, Agustín Esteva, M. Ginard, Servera, Fluxá, Llinás, Tano, Pepín Martínez, Roca, Castillo, P. Sureda, Homar, Salord, Sancho, J. Piris, Ayala y A. Llabrés.

ENTRENADOR: Ramón Soler.

14 Ab.	Prats	Serverense,	2	Artà,	1	Fluxá
21 »	Martí	Artà,	3	Santanyí,	0	Fluxá, Servera, Ginard M.
5 My.	Mascaró	Artà,	5	Campos,	1	Ortiz, (2), Fluxá, (2), Servera
12 »	Serra	Descardazar,	1	Artà,	0	
19 »	Casasnovas	Artà,	4	Felanitx,	1	Tano, (2), Ortiz, Fluxá
26 »	Prats,	Artà	1	Serverense,	1	Llinás
2 Ju.	Martí	Santanyí,	2	Artà,	3	Ginard M., Ortiz, Servera
9 »	Martorell	Campos,	2	Artà,	3	Ginard M. (2), Roca
16 »	Oliver	Artà,	3	Descardazar	0	Castillo, Servera, Llinás
23 »	Font	Felanitx,	2	Artà,	0	

CLASIFICACION

- 1º Felanitx, 14 Puntos
2º Artà, 13 id.
3º Descardazar,
4º Serverense,
5º Campos,
6º Santanyí,

De pie:

CASTILLO - FERRER - LLINAS -
SALORD - SERVERA - SANCHO
y M. GINARD.

Agachados:

AYALA - A. LLABRES - PIRIS
y GINARD J.

TEMPORADA 1946-47

En pleno verano, a caballo entre las dos temporadas y ante la insistencia de «l'Amo En Jordi de S'Aserradora», en dejar la presidencia que ostentaba desde la fundación, la Asamblea de Socios confió al cargo de máximo mandatario a Damián Vicens Pastor. La reestructuración directiva llevó a incorporarse nueva savia en las personas de Miguel Ginard Cursach, Juan Terrassa Quetglas y Mateo Flaquer Amorós, en sustitución de algunos fundadores que pasaron a la reserva.

En el terreno deportivo, la Federación Balear vista la nutrida inscripción de equipos participantes acordó que la Tercera Regional se dividiera en 6 grupos distribuidos por proximidad geográfica. Campeones y subcampeones de grupos disputarían la Fase Intermedia en dos grupos, Palma y Pueblos y, finalmente, los dos primeros de cada uno de ellos jugarían la Fase Final. Asimismo, los equipos participantes en la Fase Intermedia pasarían a formar parte la siguiente temporada del campeonato de segunda regional, categoría que se restauraría después de varios años de estar suprimida.

Estos alicientes y el ansia de los aficionados de conseguir cotas de más alto fuste, llevaron a la remozada directiva a buscar refuerzos foráneos de constatada valía.

CAMPEONATO TERCERA REGIONAL FASE PREVIA - GRUPO SEXTO

JUGADORES: Ferrer, Guilabert, Giménez, Homar, Salord, Servera, Pérez, Sastre, Truyols, Llinás, Tano, Nadal, Geno, Sancho.

13 Oc. López	Artà,	2	Escolar,	1	Llinás y Sastre
20 Oc. Crespi	Descardazar,	1	Artà,	2	Sastre (2)
27 Oc. Salom	Artà,	4	Porto Cristo,	0	Llinás (2), Pérez, Truyols
3 Nov. Coll	Serverense,	0	Artà,	3	Llinás, Truyols, Sastre
17 Nov. Martorell	Escolar,	3	Artà,	0 (1)	
24 Nov. Fiol	Artà,	4	Descardazar,	0	Truyols, (2), Pérez, Llinás
1 Di. Ripoll S.	Porto Cristo,	1	Artà,	1	Tano
8 Di. Martorell	Artà,	1	Serverense,	1	Llinás

(1) Al Escolar se le dió el partido jugado con el Artà como perdido y se le descontaron dos puntos por alienación indebida.

CLASIFICACION

Artà,	8	6	2	0	17	4	14	puntos
Serverense,	8	4	2	2	17	9	10	id.
Descardazar,	8	4	0	4	8	9	8	id.
Escolar,	8	2	1	5	7	8	3	id.
Porto Cristo,	8	1	1	6	3	22	3	id.

Artà y Serverense, los dos primeros clasificados pasaron a disputar la Fase Intermedia.

Damián Vicens Pastor que presidió la entidad en uno de los ciclos más brillantes de su historia.

FASE INTERMEDIA

23 Mar.	Ripoll S.	Porreras,	1	Artà,	1	Sastre
30 Mar.	Font	Artà,	1	Murense,	1	Geno
6 Ab.	Fuentes	Montuiri,	0	Artà,	1	Pérez
13 Ab.	Mestre	Serverense,	0	Artà,	2	Pérez y Truyols
20 Ab.	Florit	Artà,	2	Llosetense,	1	Servera (2)
27 Ab.	Martorell	Artà,	5	Porreras,	3	Salord, Sastre, Truyols, Tano y Ginard.
4 May.	Bosch	Murense,	2	Artà,	0	
11 May.	Salom	Artà,	2	Montuiri,	1	Truyols y Salord
18 May.	López	Artà,	0	Serverense,	0	
25 May.	Bosch	Llosetense,	0	Artà,	1	Truyols

ARTA
Domingo, día 27
A las 5 de la tarde

DIA ECONOMICO

Gran Partido de Campeonato
correspondiente a la sexta jornada de la
FASE INTERMEDIA DE III REGIONAL

Porreras C. D. Artá

NOTA: Para este partido quedan sin efecto los pesos a favor.

PRECIOS:

Caballeros, 5 ptas.
Señoras, 3 ptas.

Socios, 3 ptas.
Socios, 1 pta.

Facsimil de un programa publicitario.

CLASIFICACION

Artà,	10	6	3	1	15	9	15	puntos
Murense,	10	5	3	2	25	13	13	id.
Llosetense,	10	5	1	4	17	13	11	id.
Serverense,	10	2	4	4	10	19	8	id.
Porreras,	10	3	2	5	12	19	8	id.
Montuiri,	10	1	3	6	11	19	5	id.

MIGUEL GINARD CURSACH
que desempeñó con notorio éxito
la dirección técnica del equipo en
el transcurso de la temporada.

De izquierda a derecha:
FERRER - NADAL - TRUYOLS - SALORD -
SERVERA - LLINAS y GIMENEZ.

Agachados:
SASTRE - PEREZ - GENO Y HOMAR.

EN PINXO DE SON RECUIT

Torna anar alçurat.

Se li coneix tot d'una

Quan en Pinxo està nerviós, es morro de dalt li tremola i ets aranells des nas li creixen. Ets ulls miran inquisitorials i es seu cos no te aturall.

—Pinxo, calmet. Si segueixes així te pot pegar un atac.

—Ja el mos han pegat a s'atac. I si domes fora un, rai! Però es un darrera s'altra.

—Ja te vaig dir que es frau des desempleo qualca dia s'havia d'acabar.

—Però a qualca cosa s'heura de posar remei. No n'hi ha de contractes de un any o més. Es turistes no venen més que sis mesos tot lo llarg.

—Bé ara això s'haurà de reconsiderar. Es danesos han dit que no a Mastic.

—Però en Felip diu que sí i en Solchaga no en parlem. Ja ho veurem en Gelat on se geurà.

—Procura aferrar-te fort i no deixis.

—No si jo, sempre estic aferrat. Però fiet saps que era de guapo això de que s'hivern quan es sol sortia ja tenia ses sopes guanyades.

Ben fetes ses esqueiades a Na Batlessa.

—Tot s'arrenjarà!

—Esperem-ho!

—I què cosa?

—Ara volen transmetre es plenaris per ràdio.

—I que no te pareix bé?

—Sí, putes! A Nortamèrica ja ho fan. Jo n'he sentit de plens per ràdio i te dic que pot ser divertit.

—Així no podran donar moix per llebre.

—Te dic que serà divertit escoltar ses perorates d'en Toni. «Noltros sempre en es centro». Es rebutjos d'en Joan Peix, i sa calma del Senyor Batle. Ara que una cosa hi ha que dir, perque s'emissió sigui interessant s'han de permetre es debats i es pregs i preguntes perque si no serà un oi.

—Bono i per sa Colònia s'arròs va gremeions.

—Vaig veure que es d'es Club van ben inflats. Idò que les tornin votar. Sempre dic a n'es que venen a contarme coses per publicarles. «En es poble tenim lo que volem». Les votau idò aguantaavos.

—A sa Colònia no s'ho pensaven mai!

—Perque no les coneixien.

—I en Manyanet, que hi diu?

—I que vols que digui? Ell té un pacte fet que li ha permès tocar poder i anirà ben alerta a desferlo. Tot lo més que dirà es «Homo donades ses circumstàncies d'haver donat cultu-

Hi ha coses ben cuidades, com aquest jardí.

ra a n'es club, i centrant sa qüestió es quasi segur que ni una cosa ni s'altra, si no tot lo contrari ja que uns són uns i ets altres són uns altres, es clar sa conclusió és tornar-se centrar».

—Sagrades. Això te pareix que deu dir?

—I, més o manco. Sempre vol dir lo mateix.

—Serà llarga aquesta legislatura.

—En Tomeu Corona le hi troba. S'altra dia a sa Comissió de Govern li tiraren un permís d'obra abaix.

—Aquesta si que més blava. Bé pareix que posaran semàfors a Costa i Llobera.

—I tothom passarà per allà on pugui.

—Es que som besties.

—I mal criats i caparruts i es que comanden encara ho són més. Ara a pagar costes d'es plet de Cala Mata.

—Això es estat una jugada magistral.

—Ara ho veurem com partirà es misser contrari. No sigui cosa que mos reclami danys i perjudicis.

—Les pagarem, com pagarem s'ambulància i com pagam tot quant hem de pagar.

—Hi ha gras a Can Merdete!

—Saps que hi va de bé pujar albitris quan faltesn calés. I poble paga!

—Per ase! Has de tornar parlar de sa Carratera.

—No mos fan ni puta cas. No existim! Per ells no existim! Són es primers que mos compren i mos llegeixen. Però com que les feim treura sa negrura de sa seva consciència, mos traten d'oblidar. No hi som! No existim! Són com aquells animalots de plo-ma que tanquen ets ulls. L'Artà no hi és i per tant no li hem de donar subvenció. L'Artà no existeix per tant lo que diu de si som dictadors de pa i fonteta, no ho sap ningú. Que té més de cinc-cents subscriptors, que es amb molta diferència sa revista més venuda a ses llibreries, no res! Tanquem ets ulls i així no mos farà mal, tanquem ses orelles i així no ho sentirem, caminem a les sordes i així no s'en temeran. Però l'Artà, puntual com hauria d'esser s'A.V.E., cada mes, en es portal de ses cases de la Vila, als domicilis d'ets artanencs a Ciutat i arreu de s'Illa, a Catalunya, a Madrid, a Amèrica, a Canàries. Però l'Artà no existeix.

—Animetes meas!

—Saps que es de mal tancar-se dins s'urna de vidre.

—Es que voltros podrieu esser una mica mes piadosos i dir que tot està molt ben fet, que fa anys sortiren ses normes subsidiàries, que ses urbanitzacions de Betlem i S'Estanyol estan molt bé, que no hi ha cap clot dins es poble, que sa sanitat funciona a les mil meravelles, que es poligono industrial ja funciona, que està posat a bon lloc, que ja han esborrat ses pintades, que es Teatre municipal que han projectat es genial, que no augmenten cap albitri, que per Son Puça taparen clots sensa fer bonys, que a sa Duaia s'hi anirà de lo millor sense tenir-ne cap obligació es Consistori, que a Sa Colònia sa placa estava ben posada, etc., etc., etc.

—Reputes! Pereixeriem Es Bellpuig!

EL PAISATGE D'ARTÀ, de Josep Sureda i Blanes

Llegint —millor dit, rellegint— el llibre *El Paisatge d'Artà*, de Josep Sureda i Blanes, constata una altra vegada que ens trobam davant uns escrits sobre la nostra comarca tots amarats d'un delicat lirisme, car l'autor, cada cosa que tracta i cada personatge que presenta ho fa donant-li sempre unes mestrioses pinzellades sentimentals que demostren palesament l'amor fonda que tingué tota la vida Josep Sureda pel poble que el va veure néixer.

Josep Sureda i Blanes (1890-1984) podríem definir-lo com un artanenc de cap de brot, de formació bàsicament científica —era Dr. en Farmàcia—, però que va desplegar al llarg de la seva vida una notabilíssima activitat literària com ho demostren les següents obres, que no esgoten el repertori. *La princesa que tenia el rellotge aturat* (1930), *El poeta pagès Federico Mistral* (1930), *Jovellanos en Bellver* (1947), *En l'aniversari de Miquel Costa i Llobera* (1948), *Un comentario en el centenario de Orfila* (1953), *Chopin a Mallorca* (1954), *Petites històries* (1971), *Històries al·danes* (1977), la traducció al castellà de *Die Balearen*, de l'arxiduc Lluís Salvador, etc., etc., a part de l'obra sobre el nostre poble que comentam en el present article.

El Paisatge d'Artà va sortir primerament en forma d'articles a la nostra antiga revista local *Llevant* on hi sortiren també, de tot d'una, els *Croquis artanencs* del P. Ginard Bauçà. Més tard, devers l'any 1932, se va fer la primera edició del *Paisatge* i l'any 1961 va veure la llum la segona edició que du com a subtítol «homenatge a l'autor». Aquesta segona edició —que és la que tenim a la vista— està prologada per Lluís Ripoll, presenta a la portada un dibuix amb una vista d'Artà del pintor Josep Ventosa i, al final, hi ha tota una llista dels subscriptors que s'adheriren cordialment al merescut homenatge que amb aquella 2ª edició se feia a l'autor del llibre.

El Paisatge d'Artà, a part del pròleg, consta de 28 capítols (que foren articles del *Llevant* en el seu moment) on sempre raja una subtil enyorança del nostre poble, de la nostra contrada, de les nostres

coses més volgudes, dels personatges que Josep Sureda fa reviure en la seva prosa magistral. A vegades sembla que ens fa escoltar fins i tot el greu silenci dels nostres camps, i això, d'una manera tendra, commovedora, totalment cordial. I és que Josep Sureda, fill d'Artà, però que no va viure molt de temps durant la seva vida en el nostre poble, par que tenguí, durant tot el llibre, una pregona recança d'allò perdut a causa de la seva obligada absència. «I, amb tot, —diu— com les sentim nostres aquestes pedres que tantes soleïdes han torrat!». I: més envant afegeix «muden els homes, canvien els cultius, passen les viles mateixes; el que era poble

és ara un redol de còdols; unes llengües moren i altres parles neixen; més l'eternitat segueix rodant pels nostres camps, sota els nostres cels, i sentim perennalment viure dins de nosaltres un bocí d'aquella vida passada».

En aquest llibre magnífic s'hi troben pàgines tan suggestives com les que fan referència a *La font de Son Not*, *L'arrel antiga*, *El darrer molí*, *La mort d'en Peret*, *Una posada*, *L'eternitat a l'entorn dels nostres camps*, *La tia fadrina*, *Rellotge antic*, *L'espiritualitat del paisatge*, *En la mort del*

meu pare, etc. Però si ens fessin triar uns pocs dels esmentats capítols, tal volta ens decidíem pels que parlen de *l'arrel antiga* o de *la mort d'en Peret*, per la gran emoció que, a tots dos, hi batega reposadament.

En el capítol *L'arrel antiga* l'autor evoca un hivern passat a la casa on ell va néixer, tot esperant la vinguda d'una filla que li posaren el nom de Nuri. La casa havia romàs tancada durant els hiverns degut que els seus propietaris havien traslladat llur domicili a Ciutat. La casa era cuidada per una posadera amiga que l'obria adesiara perquè s'orejàs i perquè els mobles antics no prenguessin floridura. Darrere la casa hi havia un hortet amb un fasser molt alt «assustat de la pròpia alçària» i damunt el fasser s'hi agombolaven els horabaixes els aucells, que feien una gran cridada abans d'arribar la nit. Els estadans, com ja hem apuntat, esperaven aleshores un infant que, gràcies a Déu, va néixer sà i condret, millor dit, sana i condreta, retrobant-se així «l'arrel antiga» ja que «colgat dins la cendra —diu l'autor— cremava silenciosament el caliu que ha brillat a la claror del dia quan el bon temps s'entregava al mig d'una florida d'ametlers...».

El capítol *La mort d'en Peret* —dedicat al P. Ginard Bauçà— és la lloança sincera i cordial de la humilitat. En Peret era un pobre d'Artà que només tenia un tros de terra que «quasi li cabia dins la seva mà», una figuera bordissot i una cabreta amb les mamelles buides. En Peret, a vegades, demanava almoïna, però, quan no tenia necessitat, no ho feia, perquè li semblava una gran vergonya demanar. En Peret era un pobre com n'hi havia pocs; era un pobre exemplar. En Peret va morir el dia del Corpus i l'autor del *Paisatge d'Artà* se l'imagina que, en la seva agonia, li compareix el Bon Jesús al qual En Peret i dirigeix aquestes paraules: «Senyor, per què heu vingut tan prest? No tenc res per donar-vos. Mirau, ni sols una figa madura». I relata Sureda i Blanes que el Bon Jesús li va respondre: «Peret, jo veng a cercar-te. Tu tot m'ho donares. Ha arribat l'hora de les tornes. Vine amb mi». I segueix contant l'autor del *Paisatge* que quan el metge va haver certificar la dolça defunció d'en Peret, no tingué més paraules per dir que les molt encertades de l'Evangeli: «Benaventurats els qui pateixen fam perquè ells seran associats».

L'obra de Josep Sureda i Blanes, com tota obra literària, demostra, ja de bell antuvi, la seva inconfusible filiació; però la seva transcendència, una volta escrita i després de tants d'anys, no depèn ja de la comarca, més o menys extensa sobre la qual fou concebuda, sinó més tost de la força cordial que a dins ella hi batega, i de l'expressió humana, humaníssima, comprensible fàcilment a tot arreu.

J. SARD

COEXA, S.A.

CONSTRUCCIONES, EXCAVACIONES Y ASFALTOS

Via Mallorca, 36 Tels. 56 37 48 y 56 52 67 CALA RATJADA

CRÒNICA DE LA MÚSICA POP ESPANYOLA

Capítol 14... 1964 (i III)

Com varem veure al capítol anterior, les pressions d'una societat adulta que desconfiava de la gent jove i de la seva música, donàren lloc al final dels festivals matutins del legendari Price de Madrid, que suposà la base fonamental de la música pop espanyola. I es des d'aquí, des del lloc a on es llançaran ja definitivament tots els joves grups de primers professionals de la música «moderna». Els empresaris, donant-se compte de que allò no tan sols tenia futur, sino que ja era realitat, confiaren amb ells i els primers grans contractes de concerts, promocions, gravacions, etc., tingueren lloc després d'aquell fin del Price, i, que culminaren amb la creació del gran grup de la música pop espanyola: LOS BRINCOS (com varen veure al anterior capítol).

Els festivals de música pop proseguiren a altres llocs del estat espanyol (València, Barcelona, Sevilla, etc...) i fins i tot ja «sponsoritzats» per grans firmes comercials que ja sabien que allò era prou rentable.

Al any 1964 que mos ocupa, els grups estrelles del panorama musical espanyol seran Brincos a finals d'any, Pekenikes amb el primer número 1 netament d'aquí, Relámpagos i Mustang i Sirex, als quals dedicarem una petita referència aquí.

LOS SIREX

Es varen formar a Barcelona l'any 1963, i son, per tant un dels grups capdavaners de tots els conjunts nascuts a Catalunya. La formació l'integraven Luis Gómez de Pruneda, que tocava sa bateria; José Fontserè Portolés guitarra rítmica; Guillermo Holgado, baix; Miguel Madrugas Quebradas, guitarra de punteix i Antonio Miguel Cerveró, alies «LESLIE», i també «ANCHOVETA» que era el cantant i líder indiscutible del grup.

Els Sirex varen gravar sempre amb la casa catalana VERGARA, que els llança a tot el país com un dels pioners i més explosius grups espanyols.

La seva música pasava, com tots els conjunts d'aquells anys, per fer tota classe de versions de cançons de moda (americanes o angleses), el «twist» i també les clàssiques melodies italianes. Però també feren els seus propis temes que dugueren al èxit, així hem de recordar el archi-popular «LA ESCOBA», que serà un apoteòsic triomf del grup l'any que vé, es a dir 1965. «Muchacha bonita»,

Los Sirex.

Un dels grups capdavaners del pop espanyol des de Barcelona.

«Brindis», «San Carlos Club» (dedicat al seu lloc de primeres actuacions públiques), «El tren de la costa», «Que se mueran los feos», «La botella», «Qué bueno qué bueno», etc.

Duen que els seguidors de los Sirex (els «fans»), eren els més renovers de tots: entusiàstics, apassionats, incansables. Tenien com a grans rivals a LOS MUSTANG, i hi havia autèntiques baralles entre els seguidors dels dos grups catalans, una petita continuació de la polèmica «guerra» entre «fans» que a Catalunya començà anys enrera entre els seguidors de José Guardiola i Dúo Dinámico.

LOS MUSTANG

També pioners de la música pop a Catalunya, els Mustang es varen diferenciar una mica de la resta de grups als seus començos, ja que, a pesar de fer qualche versió de cançons italianes, de tot d'una es fixaren a fer versions en castellà de temes anglosos i, sobre tot, dels archi-populars BEATLES, als quals tendran com a mostra quasi exclusiva i que els donarà molts de triomfs amb aquelles cançons que composaren els joves de Liverpool. Es ja un tòpic, però dins la biografia de Mustang, no porem deixar de dir, que hi hagué temes versionats per aquest conjunt català més exitosos al nostre País que la pròpia versió original. La gent volia entendre idò sa lletra.

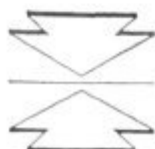
Els membres de MUSTANG eren: Santiago Carulla, cantant; Antonio Mercadé que tocava sa bateria; Antonio Mier, guitarra rítmica; Miguel Navarro, baix; Marco Rossi, guitarra solista.

Los MUSTANG, uns precisos i exitosos adaptadors de les cançons dels Beatles.

Debutaren a l'any 1962 amb una versió del «500 millas», proseguiren ja de seguida amb les primeres versions de Beatles, aquelles «Please, please, please», «I should have know better» (Concerte mejor), 1964. A anys futurs encara seguiren amb indiscutible èxit aquests camins de les versions angleses i així dins la seva carrera veurem cançons com: «Ticket to ride» (Un billete compró), «Help!» (¡Socorro!), «Yellow submarine» (Submarino amarillo), «With a little help from my friends» (Con la ayuda de la amistad), «Lady Madonna», «Ob-la-di, ob-la-dá», etc... totes entre els anys 1964 i 1969.

Però dins el seu historial hi ha versions també de temes francesos o italians: «Il mondo» (El mundo) de J. Fontana; «Capri c'est fini» (Capri se acabó de H. Vilard).

CENTRE DE RECONeixEMENT
METGE · PSICOLÒGIC
ARTÀ

Avinguda Ferrocarril, 2, 1er.
(Damunt Bar Almudaina)
ARTÀ

**certificats metges per
permís de conduir i
llicència d'armes**

OBERT
DILLUNS I DIMECRES
DE 17 A 21 H.

CRÒNICA DE LA MÚSICA POP ESPANYOLA

El grup es mantindrà durant bastant de temps, fins el 1969-70, amb reaparicions esporàdiques com els seus directes rivals SIREX, aprofitant anys de enyorança. Gravaren amb la casa EMI-ODEON de Barcelona, i, com deiem, no varen esser un grup localitzat exclusivament a Catalunya, sino que foren molt coneguts a tota la resta del estat espanyol.

Un dels primers programes de televisió dedicat a la música fou «AMIGOS DEL LUNES», que es feia als Estudis de Barcelona, presentat per José Luis Barcelona i a on hi havia també en Franz Joham i en Gustavo Re, (vos record?). Aquest any 1964 varen entregar els premis de la revista musical anomenada «EL CORREO DE LA RADIO», de l'any anterior, es a dir 1963. Els guardonats foren: LOS MUSTANG com a millor conjunt, SALOME com a millor solista femenina i RAPHAEL com a millor cantant espanyol. Aquesta es la anècdota dels gusts de l'època. Uns Mustang que acabam de conèixer com a tarja de presentació dins la «Crònica...», una SALOME que havia guanyat el Festival de la Cançó del Mediterrani amb RAIMON al 63 cantant en català el «Se'n va anar» i RAPHAEL, que des de que guanyà el Festival de Benidorm ja feia dos anys amb «Llevan», havia fet una impressionant pujada, que culminà amb aquest (un dels molts premis) guardó. Raphael que cantava de manera vibrant «Balada de la trompeta» que havien gravat Los 5 Latinos aquest 64.

Shadows, Ventures i Johnny & The Hurricans eren els grups instrumentals estrangers més populars del moment a tot el Mon, i, a Espanya, foren LOS RELAMPAGOS i, principalment LOS PEKENIKES. Aquests darrers, que havien tengut cantants dins la seva formació, gent com Pepe Barranco, Eddy Guzmán, Junior o Juan Pardo, i que alternaven les seves gravacions entre temes cantats i de caire instrumental, reberen aquest any 1964 un encàrrec de Fernando García de la Vega, realitzador de TVE, de que gravassin el tema popular de la música espanyola «LOS CUATRO MULEROS», que havia armonitzat Federico García Lorca, per un programa de televisió com a capçalera, l'espai era «ESCALA EN HI-FI». Els acceptaren i el tema, a força de repetir-se per la petita pantalla es va fer tant popular, que allò obligà a Pekenikes a re-gravar el tema en disc, i a reconsiderar la seva postura en quant a esser un grup de caire vocal, o, definitivament instrumental, ja que el gran èxit

de la música espanyola de 1964 fou, precisament aquest «4 muleros». Primer número 1 de la música pop espanyola, que culminà amb una febre per part de tots els grups a cercar vells compositors i velles peces tradicionals espanyoles, per adaptarles al ritme i als instruments moderns.

TNT (Tina, Nelly i Tom) un trío sudamericà representen a Espanya al festival de Eurovisión de 1964.

Acabarem aquest present capítol parlant del famós Festival de la Cançó d'Eurovisió. Aquest any els representants espanyols foren los TNT, un trío de nom explosiu, sudamericà per més senyes, però afincat a Espanya, que cantaren a Copenhague un tema de na Fina de Calderón titulat «CARA-COLA», de caire ja molt antiquat a les hores i que fou, novament, un desastre ja que varen quedar també (al igual que anys anteriors) al darrer lloc de la classificació final. Guanyar per cert, una jovecíssima cantant italiana que es va fer molt popular: Gigliola Cinquetti i aquella cançó del «Non ho l'età» (No tengo edad).

MIQUEL MESTRE GINARD

DITES DE MALLORCA

- 1.— Bo està es Rector per uns quants bitllets!
- 2.— Ara ve se'Ni, se'N Nè i se'N Feritzè carregats de copinyes.
- 3.— Com més va, més vela, com s'ase d'en Cerol.
- 4.— Més blanca que sa llet de na Barruana.
- 5.— Tretze, dotzena de frare.
- 6.— Idò així gallet, i tocs per sa cresta!
- 7.— Dóna unes passes de frare convidat.
- 8.— Més enravenat que es jai de Balafi.
- 9.— Tornem-hi, Tonina, que se farà vespre.
- 10.— Un poc i bon ire.

Artà, Convent dels Franciscans T.O.R., 16 de maig de 1992, FESTA DEL CLUB DE LA TERCERA EDAT

1) Bones tardes. Com vos va?
Supòs que ja heu dinat.
Qui és de SA TERCERA EDAT,
sap quan li toca menjar,
perquè, rellotge en sa mà,
tot ho du ben controlat.

2) Com ha canviat sa vida,
d'ara fa cent anys enrera!
Sense un duro a sa cartera
i sa panxa ben pansida,
sa gent anava llanguida,
i més sa fora-vilera.

3) Fent feina de sol a sol,
llaurant o cavant llobades,
ses dones arromangades,
també duien bon control;
cadaquí en es seu redol,
pegaven bones suades.

4) Sa vida era molt trista;
sense cap divertiment,
llum d'oli, fora corrent,
t'esforçaves molt sa vista.
Moltes coses de sa llista,
me vénen al pensament.

5) En es camp se feia feina
amb tota tranquil·litat;
des poble ben allunyat
feien moure sa seva eina;
i qualcú encara esqueina
de lo que ja s'ha passat!

6) Llavors, dobbers no hi havia;
molts n'aven apedaçats.
Ara, es trumfos ben girats,
tots som de la «senyoria»;
un pobre no se destria,
perquè tots anam mudats.

7) És que sa TERCERA EDAT
rescabala es temps perdut.
Tot aquell que té salut,
mostra que ha reviscolat;
polent va tot jubilat,
i s'ho té ben merescut.

8) Es Club, es nostre local,
de festa està cada dia.
Sa cassinera Maria
sa feina no li fa mal;
té un geni per cada qual;
barreja i no agravia.

9) I sa JUNTA DIRECTIVA
també és digna d'alabar.
Com sabem organitzar
lo que és part recreativa!
Sa feina surt positiva
si tots se donen sa mà.

10) A tot temps feim passetjades.
S'umplen prest es «camions».
Cercam ses diversions
«incluint» bones panxades.
Mos agraden «SES TORRADES»;
també molt des FOGARONS!

11) Es socis, tots alabats,
ja que tot molt bé camina;
per noltres, una propina
tantes de comoditats.
Mos tenen «avaciats»;
s'humor i sa pau domina.

12) Una sala de billar,
d'aquelles de reglament;
la freqüenta molta gent.
Són molts qui hi volen jugar,
amb so «taco» en sa mà,
garamboles a tot vent.

13) Amb calor, com si fa fred,
també hi ha un parell de taules,
que no hi falten ses paraules
quan se juga a SISET;
un amb l'altre escomet,
i desencadenen baules.

14) Tothom voldria guanyar.
Només juguen «a pesseta»;
qualque mà la té estreta,
que li costa es mollar;
abans ha de protestar;
«inclús» perden sa xaveta.

15) Es discutir és sa salsa.
si se juga amb interès,
les sap greu perdre dobbers.
No fan cap jugada falsa;
sa vista a tots «en calça»
vetlant es més mentiders.

16) I es BINGO és una cosa
que té molta clientela;
es que fa RETXA, prest bela,
perquè heu veu color de rosa.
Cantar BINGO no fa nosa;
és un joc que fort arrela.

17) Juguen fins a tres cartons,
perquè així s'ha demanat.
Si un perd i té parat,
ja tira «maldicions»;
se pensa que ha d'anar a fons,
per dos duros que ha posat.

18) Així passam sa vetlada,
tothom, bé i honestament;
abans era diferent.
Sa gent estava tancada
dins ca seva, arraconada;
ara tot va més polent.

19) ¿Què me'n direu dels DIJOURS?
Se veuen es balladors,
perquè el tenen ben gelós,
t'estrenyen si no te mous.
Te «toreen», com es bous;
val la pena «vorer-lós».

20) Hi ha gent molt balladora,
que es ball duen a dedins;
cançons de quan eren nins
ballen sense fer demora;
amb una banda sonora,
los veus que van molt llatins.

21) Ballen amb felicitat,
xalests, tota sa vetlada;
no les resulta pesada,
estant ben organitzat.
Es coro ben afinat,
també té bona escarada.

22) Canten com a rossinyols
quan mos donen un concert.
Es qui té son, se despert
sentint aquells reganyols.
De que acabin tu no vols.
Tothom canta a pit obert.

23) Si qualque cosa he deixada,
creis que ha estat fora voler.
Es dir-ho tot no pot ser,
i més amb una vegada.
Tanta cosa s'ha passada
que és bo de fer «perder-sè».

24) Es qui ja en teniu setanta,
no vos heu d'acovardar,
i, amb salut, heu d'arribar,
si pot ser, an es vuitanta.
Sa meta es passar es noranta,
i es CENT porer espipellar.

25) No heu de tenir cap mania;
s'ha de seguir sa corrent
i porer rribar en es CENT,
com farà madó «CUNIA»;
a s'octubre, es darrer dia,
del noranta-dos vigent.

26) Serà una festa sonada,
si li porem arribar.
A Déu tots hem de pregar
que la tengui ben guardada,
i farem una festada
que per tot se'n parlarà.

27) Tant si sou homo com dona,
heu d'anar a passar-ho bé,
sense cap desaire fé.
Sa vida Déu mos abona.
Rebeu tots S'ENHORABONA!
També, d'en Toni Butler.

ANTONI GINARD CANTÓ,
àlies BUTLER.

Artà, 16 maig 92.

HEM TROBAT UNA PEÇA... LITERÀRIA!

Pensem que vertaderament és així: una altra bella peça sortida de la ploma brillant del P. Rafel Ginard Bauçà, a.C.S. Els nostres lectors ja saben que fou frare de la T.O.R. i Fill Adoptiu del poble d'Artà (28-III-1974).

Poeta de ben alta volada, també va deixar escrit qualche glosat. I les darreres que teníem quan un estimat col·laborador nostre va trobar —i ens va entregar amablement— el glosat que avui publicam amb immensa satisfacció!

Fou llegit a les acaballes del dinar que li va oferir la vila de Sant Joan, amb motiu d'haver rebut el títol de FILL PRE-DILECTE (nov. 1974) d'aquell poble on hi hi havia nascut.

El glosat, recollit-copiat a la correguda per un artanenc que va assistir al dinar, ha estat posat en net per un deixeble del susdit i benamat P. Ginard Bauçà. Gràcies, frare anònim; i no perquè no voleu que posem el vostre nom, sinó pel favor que acabau de fer als nostres lectors. Que Déu vos ho pagui; Ell té bona bossa, talment com diuen encara els nostres camperols.

Assaboriu, doncs, la tan bella peça del P. Ginard Bauçà.

1) ¿Que somiï o estic despert?
¿Que endevin o no endevin?
Jo no ho sé, però és ben cert
que em trob com un qui se perd
per un camí taliquin,
i no veig per on camin.

2) És gros que m'hagin PENJAT
a la Casa de la Vila,
i trobar el meu nom posat
a un carrer, com s'estila
amb un homo alt, cepat,
i que és de primera fila.

3) Amics: deixem les raons.
Jo just he anat de cançons,
cançons, cançons i rondalles,
rondalles, tradicions
i coses que fan rialles,
i no dic res dels sermons.

4) Si no fossin bons amics
els qui em fan tals embolics,
me vendria un fort recel
de què a, través d'aquest vel,
de tanta festa i repics,
me volien prendre el pel.

5) Per ventura és lo millor
—per tots serà ganància—
agafar-ho amb brusca humor,
com si fossin jocs d'infància
sense mala intenció,
i no donar-li importància.

6) Aquest honor que me fan,
sigui tot per nostra vila
—que encara el mereix més gran—,
que treballa i s'espavila;
per la vila que s'enfila;
la vila de Sant Joan.

7) Pel poble sà i camperol,
que sap de plors i alegria;
ric amb la sabiduria
que brolla del vent i el sol,
del camp i del torrentol
i el treball de cada dia.

8) Pels avis i els rebesavis
que, amb cantussol enciser,
suportaren els agravis
del temps inclement i auster,
i s'emmelaren els llavis
amb la mel del cançoner.

9) Del dinar res no puc dir
més que grosses alabances;
bellament pot compartir
amb un sopar de matances
o un convit de nuiances,
abundós, gustós i fi.

10) Ara he de felicitar
als cuiners que, amb mans tan llestes,
mos han aguiat el menjar.
El menjar i el xarumbar
posa les cares xalestes.
No hi ha acabament de festes
tan bo com un bon dinar.

11) Mon profund agraïment
al Senyor Governador,
al Batle i a l'Ajuntament,
que avui m'han fet tant d'honor,
i que Déu Nostre Senyor
els ho pagui i els ho augment!

12) Però jo no compliria,
tant com pertoca, els devers,
si aquí no donàs les
cordials, vives mercès,
als externs que, en aquest dia,
m'han fet grata companyia,
i el meu poble, tot empès.

13) La Nostra Mare, amb amor,
des de Consolació,
sempre abrigui nostra terra
i, vetllant des del turó,
alluny la fam i la guerra
i, ens dó amb sa mà dreta i esquerra
llarga benedicció.

Sant Joan, dia 17 de novembre de 1974.

P. RAFEL GINARD BAUÇA, T.O.R.

Ferretería
ascual

Calle Cardenal Despuig, 12
Teléfono 83 63 92
ARTA - Mallorca

Ferretería SAN LORENZO

Calle Mosén Galmés, 37
Teléfono 56 96 50
SAN LORENZO - Mallorca

HERRAMIENTAS PARA LA CONSTRUCCIÓN
PINTURAS • BRICOLAGE
SERVICIO DE ALQUILER
HORMIGONERAS • COMPRESORES
GENERADORES - MONTACARGAS
M. DISCO - ETC.

El progreso no para

Como escribía en mi trabajo, con pretensiones de artículo, en el número anterior de esta publicación mensual, «Fins quant», el progreso no se detiene; continúa regalando innovaciones a la humanidad que van cambiando los medios y condiciones de vida, de modo casi radical.

En dicho artículo citaba la transformación tomando como base la estrechez económica de comienzos de siglo y la abundancia actual, derivándola a los millones de automóviles y motos que cruzan las carreteras con los miles de vidas que inmolan en el holocausto de la cómoda rapidez. Y en este trabajo saco a relucir, principalmente, el cambio que ha experimentado el ser humano en su comportamiento social. Y lo hago empleando el idioma castellano, porque fue el primero que aprendí a escribir, por cuya razón lo hice mío junto con el mallorquín, que aprendí antes a pronunciar de labios de una muy querida mujer que llamaba madre y que dejó este mundo demasiado pronto para que yo la conociera en toda su inmensidad de amor.

Partiendo de mi llegada a esta ciudad menorquina el año veintitrés, en el cual fui adoptado como hijo, Ciudadela (así se denominaba entonces la capital eclesiástica de la segunda isla balear) contaba con unos once millones de habitantes y además de contar con una industria de calzado floreciente que agrupaba a varias docenas de empresas, algunas de gran importancia por dar trabajo permanente a casi un centenar de obreros, con

exportación de sus manufacturados a Cuba, además de servicio ininterrumpido a muchas ciudades de nuestra península, donde eran muy apreciados sus sólidos materiales y su excelente fabricación, esta ciudad tenía a gala contar con una floreciente agricultura, casi única abastecedora de la población y expendedora de buenos quesos a la Ciudad de los Condes. A la sazón, existían tres bancos solamente, cuyos empleados «sin título» percibían un sueldo mensual de treinta o cuarenta pesetas, en parangón con el salario de los escribientes de las fábricas, aunque un pelín más reducido. Dichas retribuciones no eran suficientes para atender a sus necesidades, pero se suplían con algún otro quehacer extra. Y sino, se aguantaba.

Es interesante sentar que a la razón existía una sólida moral de honradez y reconocimiento de compromisos entre la gente del campo que jamás se quebrantaba. Los préstamos que un payés concedía a un compañero eran denegados, si el prestatario hablaba de pagar: «se concedían «sin firmar»: la palabra era suficiente».

Hoy son precisos todos cuantos medios formales son usuales y no siempre bastan.

Antes se vivía en extremos de innegable pobreza y renunciación, pero se trabajaba y, a veces, hasta se cantaba a coro; hoy se vive entre cuantiosos ingresos y gastos, por cuya razón la vida actual es centenares de veces mejor y más bulliciosa.

Pero el Progreso salpica de adversidades y entretenimientos nuevos a la Humanidad. Y el Progreso no puede detenerse jamás.

PEDRO ESTEVA SANCHO

Ciudadella, 25-3-1992

Carta abierta al Sr. Alcalde de Artà

Muy Sr. mío:

En un periódico de tirada regional se informaba que el Sr. Pastor daba luz verde al bacheo de la carretera de «Sa Dueña» aunque no era de su competencia.

Me causa estupor esta declaración porque la referida carretera por la que se llega al mar es de uso preferente de nuestros hijos en acampada y de los que no disfrutamos de un chalet en la Colonia y podemos ir a pescar o a bañarnos en las preciadas calas «Estreta», «Mitjana» y «Iorta». No tenemos que solicitar la llave para entrar como tenemos que hacerlo en la carretera que mandó bachear sin hacer ningún tipo de declaración. Se trata del camino de Son Puça-Aubarca.

En fin Sr. Alcalde. Muchas gracias por nada.

PASO LIGERO

El equipo de gobierno no acepta que se ilumine la Avda. Costa y Llobera.

Por parte del grupo popular en el último pleno se solicitó que la última fase de iluminación de la citada avda. se incluyera en el presupuesto del presente año, y que se alumbrara con carácter de urgencia

debido a los múltiples accidentes ocurridos, asimismo pedir a la Conselleria de Obras Públicas (COPOT) la parte de iluminación que le corresponde por ser travesía de la C-715 Palma-Cala Ratjada propuesta que fue denegada por los grupos Independientes - Convergencia Balear y PSOE, alegando dichos grupos que las arcas municipales no pueden hacer frente a dichos gastos, no podemos entender dicha postura pues creemos que ha dilapidado mucho dinero e incluso se han pedido préstamos por cosas de menor importancia.

En el mismo punto del orden del día PP-UM, solicitó pedir a la Conselleria de O.P. la colocación de 2 rótulos de velocidad controlada por radar y paralelamente pedir a la Dirección General de Tráfico mayor control de velocidad en la zona que comprende dicha travesía, dicha propuesta sí fue aprobada por unanimidad.

Sres. gobernantes de La Sala, habéis pensado que la mayoría de los trágicos accidentes han ocurrido de noche y que la propuesta de colocación de semáforos en travesías de mucha más intensidad de tráfico sólo colocan destellos color ámbar y además en sitios muy seleccionados, la travesía Costa y Llobera además de Cuartel G.C. Calle Mayor e intersección PM-Son Servera, Cuevas de Artà, tiene las calles Ponterro, Calle R. Cerdá y Escalera del Parque de los Pinos-Liebeig, amén de la parada de autobuses y otra escalera del parque continuación de la calle Son Ros a no ser que ya tengáis solucionado el tema en la calle Pontarró con los antiestéticos luminosos que habéis dejado colocar en los jardines.

Otra cosa mariposa porque regla de tres Sr. Ginard, los pinos son competencia de la Conselleria y la zona ajardinada no lo es.

Comercial ARTA

EN ARTA:
Carrer de Clutat, 26 - Tel. 56 21 48

EN MANACOR:
Polígono Industrial
C/. Menestrals, 11 - Tel. 55 58 11

MANACOR

CONDOR

BATLE

B.C.S. Taladoras y Segadoras

Per més informació: Cridar al Tel. 83 61 48

Mecanismo - Partes - Tractament	
CONDOR	Motocultores y Motobombas
BATLE	Empacadoras - Fertilizadoras y Sistemas de Riego
EXUMICA	Equipos preparación Tierra y Siembra
AGUJO	Cuchas de corte
MOBILITAT Y OPEN	Motocultores
GRANADA	Pulverizadores
CASIMIRO	Barras de Corte
ALCANTARA	Remolques
BLANK	Pelederos de Almendra
BRUN	Abonadores

NOTÍCIES I XIRIGOTES

En es bar de s'Almudaina es celebrà el V Campionat de Truc.

No de trucs i baldufes sino de truc d'alta competició amb envits, retrucs i tot a sa parafernalia d'un joc més mal de jugar que lo que sembla a primera vista.

Es guanyadors foren en Bonifacio i en Domingo Durán a qui veim en possessió des preciàt trofeu.

Es darrers classificats foren en Joan Matemales i en Miquel Ginard. Aquests dos reberen un ase, d'es tancament mental davant es vuits i nous i cartes que no lliguen.

A s'hora de rebre'l li volgueren mirar sa barramenta que és per on es sap ets anys que té s'animaló.

En es sopar que celebraren per clausurar s'aconteixement tant en Ramón com en Tomeu hagueren de servir en xubasquero, perquè s'aigo mineral en gas pareixia xampany volador.

Manco mal que a pesar de s'estat bursal es bon humor no va faltar.

TALLER MECÁNICO MIGUEL GENOVART

Reparaciones en general
Compra y venta de automóviles

de todas las marcas y modelos,
nuevos o usados

Ctra. Sta Margarita

Telf: 83 60 12 ARTÀ (Mallorca)

NECROLÒGQUES

Dia 28 de març, morí Miquel Llinàs Ferrer, «Bossa» a l'edat de 70 anys. Era subscriptor de l'Artà i molt que li agradava.

Rebin la nostra condolència, la seva esposa: Maria Morey Ribot, fill: Pere, filla política: Margalida Pastor, germans i demés familiars.

E.P.D.

Dia 12 de maig, morí a Artà, el popular Sebastià Ferrer Cursach, «cartutxo», a l'edat de 83 anys.

Home molt llegidor, era subscriptor des de el primer número de l'Artà, un gran admirador d'aquesta revista i una bona persona.

A les seves germanes: Maria i Bàrbara, cunyat: Mateu Llabrés Arrom, nebots: Antoni Llabrés i Bàrbara Amorós i re-nebots: Mateu i Guillem, els enviam el condol de la redacció de l'Artà.

Al cel sia.

Dia 10 de maig, i a l'edat de 87 anys, morí a Artà, l'amo En Sebastià Sansaloni Alzina, de

Sos Sanxos, viudo d'Antònia Lliteras Femenias, de Na Borrassa, al carrer de Na Batlessa, 16.

Donam la nostra condolència als seus fills: Tomeu, Toni i Sebastià, filles polítiques: Joana Aina Pascual i Brigitte Ssens, nets: Sebastià, Antònia, Vicky i Sergi. Al cel sia

CICLISME

CLARA VICTORIA DE MIGUEL ALZAMORA EN EL XXIII TROFEO «GUILLERMO BUJOSA»

Organizado por el C.C. Artanense, se disputó la XXIII edición del memorial Trofeo «Guillermo Bujosa», una de las personas que más trabajaron en pro del ciclismo local.

La carrera social tuvo en los locales Bonnin y Ferragut a sus principales animadores y sus esfuerzos merecieron mejor suerte. Venció Vives, seguido de Gayá, Bonnin, Ferragut y Mesquida.

Los 30 juveniles que se alinearon en la salida de la prueba estelar prodigaron sus esfuerzos para romper el pelotón, cosa que consiguieron en repetidas ocasiones, aunque a la postre llegaron todos a un reagrupamiento general. La victoria indiscutible fue para el local Miguel Alzamora que ya había mostrado una clara y evidente superioridad en los sprints de bonificación.

Clasificación:

1º M. Alzamora,	1h. 41 m. 00 s.
2º A. Nuñez,	1 h. 41 m. 09 s.
3º J. Perelló,	1 h. 41 m. 11 s.
4º J. García,	mismo tiempo
5º J. Roig,	mismo tiempo

S.R.

SOCIALS

BATEIG

Dia 18 d'abril, dissabte de Pasqua, a la vigília Pasqual, tengué lloc el bateig d'Antoni Llabrés Gil, rebent les aigües baptismals de mans de Marià Gastalver Pre. Són els seus pares: Joan Llabrés Massanet i Balbina Isabel Gil Llull i els padrins de fonts: Pep Gil i Aina Maria Massanet.

Enhorabona a tots per aquesta festa.

PRIMERA COMUNIÓ

Dia 10 de maig, i a la Parròquia de la Transfiguració del Senyor, va rebre el Pa dels Àngels de mans de Fr. Pep Gelabert Ferrer, T.O.R., la nina Margalida Gamundí Ribot, filla d'Antoni i Apolònia. Després de la cerimònia religiosa, els convidats anaren a l'hotel S'Entrador de Cala Ratjada, on els serviren un bon tiberi.

Donam la nostra enhorabona, a Na Margalida i als seus pares, amics nostres.

VIDRIO ALUMINIO SANEAMIENTO
VIALSA

J. Bernad, J. Zafra y J. Genovard

CTRA. SANTA MARGARITA, 57
TELEFONO 83 66 35
ARTÀ

MIGUEL ALZAMORA,

Subcampeón de Baleares en ruta

Aunque con cierta premura de tiempo por cierre de edición, avanzamos el resultado del Campeonato de Baleares de juveniles celebrado el pasado domingo sobre un recorrido de 90 kilómetros y con una participación de 8 juveniles entre los que abundaba una nutrida representación de las islas de Ibiza y Menorca.

Venció Guillermo Gayá que llegó a la meta con 45 segundos de avance sobre un pelotón y en el que se impuso con brillantez y cierta facilidad nuestro paisano Miguel Alzamora que así se proclamó subcampeón regional.

El hecho de que Gayá forme parte del mismo equipo de Alzamora conllevó a que nuestro corredor refrenara sus ansias de revalidar el galardón en aras de compañerismo y solidaridad.

J.C.F.

NO TE MOSSEGUIS SA LLENGO

1) «Esmorzar», al berenar;
«ull clòs», un ui cluc;
per noltres és un caduc.
«Buscar», en lloc de cercar,
i com «malgrat», a pesar;
xerrar així jo no puc.

2) Ells diuen «veritat»
noltros deim que «és ben vera»;
sa paraula és més sencera,
i està més ben expressat.
Jo no sé què s'han pensat.
¿Per què hem de cremar més cera?

EL TUB

REGISTRE CIVIL D'ARTÀ

Moviment natural de la població mes d'abril

NAIXEMENTS

- 28-03-92 Miquel Franco Palou, fill de Julio Miguel i Francisca.
30-03-92 David Gomila Navarro, fill de Andrés i Encarnación.
11-04-92 Maria del Mar Infante Sureda, filla de Manuel i Margarita.

MATRIMONIS

- 08-04-92 Bernardo Font Galmés amb Margarita Gili Villafaina.
10-04-92 Miguel Barceló Artigues amb Cecile-Agnes-Maria Franken.
11-04-92 Jaime Palou Bernad amb Antonia Obrador Alzina.
25-04-92 Francisco José Vega Guerra amb Maria Antonia Sureda Gelabert.

DEFUNCIONS

- 07-04-92 Catalina Nadal Girart. C/ Puresa, 33. 89 anys. Cucuiada.
21-04-92 Sigfried Henning. Hotel Na Taconera. 50 anys.
25-04-92 Catalina Ginard Suñer. C/ Quatre Cantons, 21. 58 anys. Sunyer.
28-04-92 Damián Bauzá Roig. C/ Roques, 11, 1º. 69 anys. Fil.

**ANUNCIESE LLAMANDO
AL TEL. 83 62 49**

**SUSCRIBANSE,
LLAMANDO AL TEL. 83 62 49**

El hipódromo Es Cavaller de Capdepera, el 1º de Mayo, celebró la primera reunión del año, con poca participación de trotones de Artà, al coincidir el mismo día que muchos propietarios, lo dedican para ir a la Ermita, y aun así, cuatro carreras fueron ganadas por caballos artanenses.

Destacaron tres de la cuadra Sa Corbaia, ganando su carrera GRILLO, MONT JORIM R. y NELIDUCCIA V.X., también la potra SUNITA se hizo con la victoria en la carrera para potros de 3 años. S'ESTELAT y JIMMI P se colocaron en 2º lugar, mientras MALTEMPS V.X. quedó 3º clasificado.

En Son Pardo a la reunión del primer domingo de Mayo, en una pista con malas condiciones debido al barro existente por la lluvia del mismo día, ROURE ganó su carrera, JIMMI P hizo 2º y LIRICO se colocó en 3º lugar.

El día 10, en Son Catiu, hubo unas vistosas carreras de caballos, una de poneys, seis de trote y tres de galope.

SUNITA, ganadora de la especial potros en Capdepera.

Empezando por la de poneys, fue ganada por PAYES, en la segunda carrera reservada para potros de 2 años, la victoria fue para TUMBET BLAU conducido por Sebastián Genovard, seguido por TOO DOLLAR y TITUBEIG.

JOLY GRANDCHAMP, aprovechó muy bien los metros de handicap, que le rendían los demás participantes y ganó la carrera, seguida muy de cerca por JIMMI P.

La prueba destinada para potros de 3 años, fue ganada por SA BONA PRIM de Capdepera, seguida por los locales SEMPRE DORADO y SA NOSTRA V.X.

Otra carrera fue ganada por RATA ZALEA del Bar Talayot, que también aprovechó los metros de handicap, y lo mal colocados que estaban los demás participantes, en el momento de dar la salida, le siguieron PELEO B y N'ARTA.

Quizás la carrera que más impacto causaba, era la destinada a los trotones conducidos por damas, las cuales las dos participantes locales se clasificaron en 1ª y 2ª posición.

CASTAÑER, muy bien conducido por María Ginard Mas, aprovechó la veteranía del animal, y en un sprint de un principio, superó los metros que rendía de handicap y se colocó a la cabeza de la carrera, hasta la última vuelta que fue batido por un LINDO MUNDO que estaba conducido magistralmente por ESTER GILI FERRER.

ROURE, a 1'25 ganó el trofeo donado por «Ultima Hora».

En la carrera estelar de la tarde, fue ganada por MORLAC que portaba el dorsal nº 1, en todo momento fue en primera posición, seguido por RIVAL DE MONTS y VALSE DE NUIT, algo perjudicados estos por los metros de más que tenían que hacer en las curvas, debido que el primero se apartaba un poco del cordón.

Benito Martínez fue el jockey más destacado en la modalidad galope, consiguiendo tres victorias con FLAMENCA, NEREIDA y NIMBAU.

El día de la diada en Palma, ROURE demostró una vez más estar en plena forma, ganando la carrera a 1'25, único trofeo conquistado por los trotones de Artà en este día.

JUNITA, en la especial nacionales, consiguió una merecida 2ª clasificación, con el buen tiempo de 1'19,9, sobre 2.200 metros.

Al no haber ningún participante de Artà, en el Gran Premio Nacional, algo notó a faltar la afición artanense, ojalá en años venideros tengamos alguno.

TOMEU FEMENIAS SARD
Fotos.— Revista TROT

ESTER GILI FERRER, con LINDO MUNDO ganadora de la especial para Damas en Son Catiu.

Fàbrica de Licors
Cerveses.
Licors nacionals i estrangers
DES DE 1890
Especialitat en licors mallorquins:
PALO, HERBES DOLCES I SEQUES,
ANIS SEC «LA ESTRELLA DE ARTÀ»

Carrer 31 de Març, 11
Tels. 83 60 38 - 83 62 07
Fax 83 52 80
ARTÀ

Un artanenc, novell Vicari Episcopal Mn. JOAN SERVERA TERRASSA

1.— És un home que molt val
es Rector de Capdepera.
Te felicit, Joan Servera,
nou Vicari Episcopal.
La vida sacerdotal
a dins tu va de primera.

2.— Se veu que ets bona persona
i també intel·ligent;
heu diu el nomenament
que el Bisbe ara te dona.
A dins la segona zona,
donaràs bon rendiment.

3.— La tasca no és gens lleugera;
la feina no te fa por,
i això és un factor molt bo
que tens tu, Joan Servera.
Heu diuen per Capdepera;
lo mateix heu puc dir jo.

4.— Content el poble d'Artà,
de veres te felicita.
El Bisbe te necessita,
i tu li has d'ajudar.
La teva feina serà
d'aquella que s'aprofita.

5.— Te desitjam molta sort
a dins aquest càrrec nou,
ja que feina en tendràs prou,
però tu ets molt jove i fort;
de Déu rebràs el conhort,
perquè el fer bé això inclou.

6.— Res més em queda per dir.
Enhorabona, Joan.
Per qualche cosa t'hi fan.
Senyal de què deus servir.
Déu faci que sia així.
De tot cor jo li deman.

El teu amic,
ANTONI GINARD CANTÓ,
à) Butler

Campeonato de Baleares de Tenis de Mesa

Hermanas Lliteras Fernández.

Selección de Baleares.

El pasado 3 de Mayo finalizó en el polideportivo Príncipes de España la fase final por equipos e individual del campeonato de Baleares de tenis de mesa.

Gran éxito tuvieron nuestros jóvenes jugadores, pues en la fase comarcal quedaron campeones en todas las categorías y en Palma tuvieron estos resultados.

En féminas categoría alevín campeones y el equipo estaba formado por M. Cantó, M. Rodríguez y A. Ginard.

Los infantiles - cadete - masculinos Subcampeones el equipo lo constituye J. Cabrer, R. Caldentey, T. Gayá.

El equipo Cadete masculino Comarca de Manacor, estuvo formado por Guillermo y Rafael Caldentey, Sebastián Carrió y Antonio Gayá. Se clasificaron hasta semifinales (hay que tener en cuenta que competían contra club, como fue Tramuntana C.T.M. Palma, C.T.M. Inca, etc., etc.).

Cadete femenino Subcampeones, equipo formado por Margarita Caldentey y las hermanas Margarita y Rosario Lliteras.

En individual femenino categoría cadetes hay que hacer mención especial el resultado conseguido por Margarita Lliteras que quedó Campeona de Baleares y que juntamente con su hermana Ro-

sario 4 clasificada defenderán el equipo Balear en los Campeonatos de España próximos a realizar en Tenerife.

Desde Artá damos nuestra enhorabuena a todos los participantes, entrenadores, deseando que sigan practicando este bello deporte de salón y a los componentes de la selección de Baleares buen viaje a las Islas Canarias y buen campeonato.

Los próximos 6 y 7 de junio en el local del Club Tramuntana de Puerto Pollença, se va a desarrollar el campeonato provincial de tenis de mesa, categoría Benjamines, Alevines, Infantiles, Juveniles, Senior (Serie A 1 y A 2) Femenina, Veteranos y Aficionados con el patrocinio del Ayuntamiento de Pollença y Colonia Caixa d'Estalvis de Pollença, esperemos que nuestros jugadores tengan un digno papel y disfruten de dicho campeonato. Daremos merceda información en el próximo número.

Perruqueria
UNISEX
tractament d'UVA

Obert cada dia
manco els
dilluns

USCHI I BEL

C/. Gran Vía de la Constitució, 64 (Cantó Jaume III)
Tel. 83 63 82 - ARTA

Ciclismo en el Club de ARTÀ

XIII TROFEO «GUILLERMO BUJOSA»

Con cuatro vueltas a un circuito ARTÀ, CRUCE DE CANYAMEL, CAPDEPERA, se celebró esta histórica carrera, con un total de 65 kms., que el vencedor Alzamora recorrió en 1 hora, 41 minutos, 09 segundos.

Disputada a un fuerte ritmo y con continuos tirones pero siempre controlada por el tandem Alzamora Tauler del mismo equipo.

Se disputó la llegada en un magnífico sprint.

CLASIFICACION

JUVENILES:

1 ALZAMORA (Artà)	1'41'00
2 NUÑEZ	1'41'09
3 PERELLÓ	1'41'09
4 J. GARCIA	1'41'11
5 M.J. ROIG	1'41'11
6 TAULER	1'41'13

Hasta 21 clasificados.

SOCIALES

Emocionante la primera prueba de la Chalenger en la que de salida escaparon B. Ferragut (Artà), M. Bonnín (Artà) y B. Mesquida (Siurel), rodando unos 50 kms. a un minuto aproximadamente del pelotón siendo neutralizados en la última vuelta, por el trabajo del equipo de Manacor que hizo una caza espléndida. A unos 10 kms. para la meta demarraron B. Vives y B. Gayá manteniendo una distancia de 65 segundos que fueron bastantes para entrar destacados ganando Vives.

CLASIFICACION GENERAL

PROLOGO CONTRA RELOJ

1 B. VIVES	1'46'14	MANACOR
2 B. GAYÁ	1'46'15	S. LORENZO
3 B. FERRAGUT	1'46'20	ARTÀ
4 M. BONNÍN	1'46'21	ARTÀ
5 B. MESQUIDA	1'46'22	SIURELL
6 P. SERVERA	1'46'23	SAN LORENZO
11 M. TOUS	1'46'27	ARTÀ
14 A. FLAQUER	1'46'27	ARTÀ
24 P. LLANERAS	1'46'36	ARTÀ
28 S. ROSSELLÓ	1'46'52	ARTÀ
29 M. GENOVARD	1'46'53	ARTÀ

1 B. VIVES	4'06'28	MANACOR
2 M. BONNÍN	4'16'31	ARTÀ
3 J. LLULL	4'18'92	SAN LORENZO
4 M. SALAS	4'19'94	MANACOR
5 P. SERVERA	4'20'60	SAN LORENZO
6 B. FERRAGUT	4'20'82	ARTÀ
13 M. TOUS	4'24'87	ARTÀ
15 M. GENOVART	4'25'79	ARTÀ
16 P. LLANERAS	4'26'08	ARTÀ
21 J. MIRALLES	4'29'59	ARTÀ
27 A. FLAQUER	4'33'46	ARTÀ

Té una estàtua als jardins de la Ciutat dels Califas al costat del barri jueu. Nomia Maimonides i és un dels savis més representatius de la cultura hebrea arrelada dins l'Espanya àrabiga. Tota la seva filosòfica sabiduria nos mancaria per poder comentar aquest caramull de tradició circumssisa dels germans Bonnín que entre noltros havien per mal nom «Marins» tots eren germans però fills qualquun d'un altre matrimoni lo que vol dir que eren germanastres. Quan es feren la foto tots havien passat la sixentena i els ulls ja tenien l'opacitat que produeixen les catarates i el desencís d'un temps enc que no tenien massa motius per donar gràcies a Déu.

Efectivament ells hagueren d'assumir l'herència d'aquella bàrbara activitat dels dominics, executors d'ac-

tivitats inquisitorials creadores del estigma dels Sants Benets, que dividiren la gent mallorquina en dues classes irreconciliables que hagueren de veure passar molta aigua pels torrents abans d'arribar a la normalitat presents que mai per mai s'havia d'haver trencada.

Són d'esquerra a dreta: Pep, Maria i Francisca. 2ª Filera: Bet Maria. Aquesta fou sa mare d'es Camunyes, aquells estrovertits venedors de cacahuets que son pare ja dugué de per terres margalidanes creim. Aquells torradets d'es Camunyes feien treure faves d'olla.

Asseguts: Ramon, Pere Joan, Tonina i Jaume. Vos deiem i encara ho repetim que fa falta la maestria d'un semita sefardí per arrodonir el comentari. Noltros mos limitam a mostrar la fotografia i a tenir un recordatori piatós per tots ells, que al cel sien.

punt FINAL

NOTA:

Dirigida a los subscriptores de nuestra revista RESIDENTES FUERA DE ARTÁ.

- Con el fin de poner al día el cobro de su subscripción, les rogamos que ingresen URGENTEMENTE el importe de 2.000 pts. por el pago del 92 y otras 2.000 pts. más, si aún no han abonado el importe del 91.

Para llevar un mayor control de estos pagos, les agradeceríamos que realizaran el ingreso única y exclusivamente en la siguiente C.C. n.º 99.119.271 de BANESTO ARTÁ, antes del 30 de Junio del presente año.

De no recibir su ingreso antes de esta fecha, nos veremos obligados a darle automáticamente de baja, de su subscripción, entendiendo que ésta ya no es de su agrado o interés.

Disculpen las molestias.

Atentamente,

LA ADMINISTRACION